

**MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARINDA
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN
YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ**

Zeki KİLİTCİ
Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gökhan DEMİRHAN

Uşak
Haziran, 2018

**MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARINDA
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN
YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ**

Zeki KİLİTCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bölümü

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gökhan DEMİRHAN

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran, 2018

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tezli Yüksek Lisans Jüri ve Enstitü Onayı

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi 154001008 no'lu Zeki KİLİTCİ nin "Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri" adlı tezi 11 / 06 / 2018 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Dr. Öğr.Üyesi Gökhan DEMİRHAN	
Üye	: Dr. Öğr.Üyesi Hamit ÖZEN	
Üye	: Doç.Dr. M.Akif HELVACI	
Üye	: Doç.Dr.Aynur BOZKURT BOSTANCI	
Üye	: Dr.Öğr.Üyesi Cüneyit AKAR	

Enstitü Müdürü

ÖZET

MESLEK VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Zeki KİLİTCİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 2018

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gökhan DEMİRHAN

Türkiye’de 17 milyondan fazla öğrenci olduğuna göre, yaşları itibariyle de çok hareketli olan öğrencilerimizi görünür görünmez her türlü kazadan korumak, oluşabilecek kazaları öngörerek tedbir almak, eğitim yuvalarını iş sağlığı ve güvenliğine (İSG) göre dizayn etmek büyük bir mesai, bilgi, donanım ve sermaye gerektirmektedir. İşte bu bağlamda bir işveren kabul edilen okul müdürleri ve diğer eğitim yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliğine dair sahip oldukları yeterlilikleri ve görüşleri büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerinin (müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı) İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Kütahya il ve ilçelerindeki mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin tespiti için yapılan araştırma; nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmada Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü öğretim üyesi, Kütahya İl MEM İSG uzmanı, danışman ve araştırmacı tarafından geliştirilen tutum anketi ve içinde demografik özellikler testi olan toplam 40 maddelik bir ölçme aracı kullanılmıştır. Daha sonra 4 madde uzman ve araştırmacı tarafından uygunluğu konusunda tartışılıp çıkartılmış ve 36 madde olarak katılımcılara sunulmuştur. Kütahya il ve ilçelerindeki mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan 45 okul müdürü, 12 müdür başyardımcısı ve 111 müdür yardımcısına uygulanmıştır. Araştırmada veriler

betimsel istatistikler, t-testi, ANOVA ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ile analiz edilmiştir. Ölçme aracı vasıtasıyla toplanan verilerin yüzde, frekans, aritmetik ortalama hesaplamaları için betimsel istatistikler uygulanmıştır. Verilen cevaplar doğrultusunda eğitim yöneticilerinin; iş sağlığı ve güvenliğine dair verilen eğitimlerinin “kısmen” yeterli olduğunu, okullarda/kurumlarda oluşturulan İSG ile ilgili kurulların işlevsel olmadığını, MEB bünyesindeki İSG uzmanlarının sayıca yetersiz kaldığını, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının İSG açısından diğer eğitim kurumlarından daha fazla risk taşıdığını ve önemli olduğunu, eğitim kurumlarının İSG ile ilgili ayrı bir bütçesi olması gerektiğini, İSG konusunda “kısmen” yeterli olduğunu, kanuni haklarını “kısmen” bildiğini, koordinatör teknik öğretmenlerin İSG konusunda “kesinlikle” daha yetkin olmaları gerektiğini, İş Kanunu'ndan ve "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"ndan “kısmen” haberdar olduklarını, çalıştıkları kurumun depreme dayanıklı olduğunu, İSG açısından fiziki alt yapısının “kısmen” yeterli olduğunu fakat uyarıcı levhaların, acil çıkış kapılarının ve kişisel koruyucu donanımların “yeterli” olduğunu, İSG konusundaki yükümlülükten dolayı öğretmenliğin idarecilikten daha rahat olduğunu ve bu sebeple “kısmen” öğretmenliğe dönmeği düşündüklerini, çalıştıkları kurumlardan da “kısmen” memnun olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri cinsiyet, idari görev, branş ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken mesleki kıdem ve çalışılan yıla göre anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki göstermektedir.

Anahtar kelimeler: İş sağlığı, iş güvenliği, mesleki ve teknik eğitim kurumları

ABSTRACT**ADMINISTRATORS' VIEWS ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY
APPLICATIONS AT VOCATIONAL AND TECHNICAL TRAINING
INSTITUTIONS****Zeki KİLİTCİ**

Educational Sciences Department

Uşak University Social Sciences Institute, July 2018

Advisor: Dr. Gökhan DEMİRHAN

Now that there are more than 17 million students in Turkey, an enormous amount of time, equipment and monetary fund is required so as to protect our students from all kinds of accidents, take measures by anticipating accidents, and design educational institutions in line with occupational health and safety. In this regard, the qualifications and views of the school principals and other education administrators, regarded as employers, concerning the occupational health and safety are very important.

This study aimed at determining the opinions of the education administrators (principals, head assistant principals, assistant principals) working in Vocational and Technical Education Institutions regarding the occupational health and safety applications. The study adopts a descriptive survey model in determining the views of educational administrators working in Kütahya province and towns at vocational and technical education institutions regarding occupational health and safety. An attitude scale of a total of 36 items, developed by a faculty member at the Department of Occupational Health and Safety at School of Health of Uşak University, an expert on Occupational Health and Safety at Kütahya Provincial Directorate for National Education, the advisor, and the researcher, was administered to 45 school principals, 12 head assistant principals and 111 assistant principals. The data was analysed through descriptive statistics, t-test, ANOVA, and Pearson product-moment correlation analysis. According to the views of the administrators, it has been found out that the occupational health and safety training is partly satisfactory, the committees at the institutions are not functional, the number of

experts is not adequate, vocational and technical education institutions are more risky and more important than in other education institutions, the education institutions should have a separate budget for occupational health and safety, the administrators are partly informed about their legal rights, coordinator technical teachers should definitely be more capable of occupational health and safety, they are partly informed about “Occupational Health and Safety Law”, the education institutions are earthquake-proof, the physical structure of schools are partly adequate but warning signs, emergency exits and personal protective equipment are adequate, being a teacher is more comfortable than being an administrator due occupational health and safety workload and thus they sometimes prefer teaching to being an administrator, and they are partly satisfied with their work places. While the views of vocational and technical education institutions regarding the occupational health and safety do not significantly differ in terms of gender, administrative position, branch, and educational background, there is a significant, positive and low-level relationship in terms of professional seniority and the current year of position.

Keywords: Occupational health, occupational safety, vocational and technical education institutions

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmamın her aşamasında bilgi, tecrübe ve uzman görüşleriyle desteklerini esirgemeyen danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gökhan DEMİRHAN'a, anket çalışmama katılarak değerli vakitlerini ayıran Kütahya'daki tüm eğitim yöneticilerine ve her zaman varlığını hissettiğim canım aileme teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Zeki KİLİTCİ
Doğum Yeri ve Tarihi	Kadıköy – 22/04/1984
Lisans Eğitimi	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi
Yüksek Lisans Eğitimi	Ondokuz Mayıs üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Denetimi, Teftişi ve Ekonomisi Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi
İş Deneyimi	Emet Çok Programlı Anadolu Lisesi (2008 – 2016) Kütahya Kılıçarslan Anadolu Lisesi (2016-2017) Kütahya Gazi Kemal Bilim Sanat Merkezi (2016-2017) Kütahya Ali Güral Lisesi (2017-.....)
İletişim	zekikilitci@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
ÖZGEÇMİŞ	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xv
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Varsayımlar (Sayıtlar).....	3
1.6. Sınırlılıklar.....	3
1.7. Operasyonel Tanımlar	4
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Tanımları	6
2.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Tarihsel Gelişimi	7
2.2.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliği	7
2.2.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği	8
2.3. İş Sağlığı ve Güvenliği’nin Önemi.....	10
2.4. Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği.....	10
2.4.1. Eğitim Kurumlarında Kriz ve Kriz Yönetimi	13
2.4.2. Eğitim Yöneticilerinin Kanuni Zorunlulukları.....	15
2.5. Mesleki ve Teknik Eğitim	16
2.5.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı	16
2.5.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi	17
2.5.3. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yeri	20

2.5.3.1. İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları.....	23
2.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği.....	25
2.6.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kontrol Listeleri	26
2.6.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Form ve Belgeleri	27
2.6.3. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kişisel Koruyucu Donanımlar.....	27
2.6.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uyarıcı İşaret ve Levhaları.....	27
3.BÖLÜM: YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	29
3.3. Katılımcıların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular Ve Yorum	29
3.4. Araştırmada Veri Toplama Aracı	30
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	31
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	32
4.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	32
4.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri.....	46
4.3. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu T Testi	47
4.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İsg Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İdari Görev Türü Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi	48
4.5. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu T Testi	50
4.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi	52

4.7. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Kıdem ve Aynı Okuldaki Kıdem Değişkenleri İle İlişisini Gösteren Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi.....	54
5.BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER	55
KAYNAKÇA	59
EKLER.....	62
EK 1: İşyeri Açma Belgesi	62
EK 2: Mesleki Eğitim Alan/Dal Listesi	63
EK 3:İşletmelerde Mesleki Eğitim Staj Sözleşmesi	68
EK 4:İş Güvenliği Talimatı ve Tutanağı	69
EK 5: “İş Güvenliği Talimatları Öğretmenim Tarafından Okundu ve Anlatıldı Gerekli Bilgileri Aldım” İbaresini Bulunan Tutanak	72
EK 6:Risk Değerlendirme Formu.....	74
EK 7: Kontrol Listeleri Tablosu	75
EK 8: Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Form ve Belgesi	76
EK 9: İş Sağlığı ve Güvenliği Prosedürü	77
EK 10: Araştırma İzni	79
EK 11: Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri Ölçeği	80

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyet, Görev, Branş, Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre Dağılımları	29
Tablo 2. Katılımcıların Mesleki Kıdem ve Aynı Okulda Geçirdikleri Sürelere İlişkin Betimsel İstatistikler	30
Tablo 3. Kullanılan Ölçme Aracına İlişkin Alt Boyutlar	31
Tablo 4. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	32
Tablo 5. Anketin Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	46
Tablo 6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu t Testi	47
Tablo 7. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İdari Görev Türü Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi	48
Tablo 8. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu t Testi	50
Tablo 9. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi	52
Tablo 10. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Kıdem ve Aynı Okuldaki Kıdem Değişkenleri İle İlişisini Gösteren Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Türkiye’de Eğitim Sistemi	20
Şekil 2. Öğrencinin Yönelimi ve Mesleki Eğitim Süreci	22

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
İSİG	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)
İSGB	İş Sağlığı Güvenliği Birimi
OSGK	Okul Düzeyinde İş Sağlık ve Güvenlik Kurulu
ASGK	Alan Sağlık Güvenlik Kurulu
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
MSDS	Kimyasal Madde Güvenlik Bilgi Formu
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
HGÖGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
KL	Kontrol Listesi
CE	Conformité Européene (Avrupa ya Uygunluk)
Ort	Ortalama
SS	Standart Sapma
n	Eleman Sayısı (Adet)
SPSS	Statistical For Social Sciences

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, amacı ve önemi üzerinde durularak temel kavramlar açıklanmıştır.

1.1. Problem

İSİG (İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi) raporuna göre; iş kazaları ve bu kazalar sonucunda yaşamını yitirenler ile ilgili istatistikler değerlendirildiğinde ülkemizin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu kazaların büyük çoğunluğunun inşaat ve tarım sektöründe olduğu bilinse de tüm sektörlerde iş kazasıyla karşılaşmaktadır. Bu da iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılan çalışmaların diğer ülkelere nazaran yetersiz olduğunu göstermektedir. Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği tabiri pratikte biliniyor olsa da, bu tabirin kanunlaşp 2012 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte önem kazanarak hızlı bir ivme yakalamıştır. Çalışma hayatının her noktasına her aşamasına entegre edilmeye çalışılan ve kanunlarla da zorunlu hale getirilen bir tedbirler-önlemler silsilesi haline gelmiştir (Tülü, 2014).

Çoğu insan -üniversite hayatı hariç- ömrünün yaklaşık on üç yılını eğitim kurumu diye adlandırılan kreş, okul, kurs, yurt vb. kurumlarda geçirmektedir. Eğitim kurumları her yaştan her kesimi yakından ilgilendiren yaşam alanlarıdır. Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı ve gençlerimizi emanet ettiğimiz yuvalardır. Faydalı ve etkili bir eğitimin gerçekleşmesi için öğrencilerin ve tüm çalışanların kendini güven içinde hissetmesi büyük önem taşımaktadır. Güvenli ve sağlıklı bir ortamda gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri hedefine daha rahat ulaşır ve öğrencilerin geleceğe daha güvenle bakmalarına yardımcı olur (https://denizli.meb.gov.tr/indir/dokuman/okullar_isgr.pdf, Kasım, 2017).

Gözümüzden sakındığımız evlatlarımızın günün büyük kısmını geçirdiği okullarda güven içinde olması, sağlıklı ortam ve kültürde eğitim görmesi ülkemiz adına da önemlidir. Çünkü sağlıklı ve güvenli ortamlarda büyüüp yetişen nesiller fizyolojik ve duygusal manada da sağlıklı olacaklardır. Bu sebeple Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda okullardaki iş sağlığı ve güvenliği konusuna daha fazla hassasiyet göstermeye başlamıştır. Eğitim sistemimizde çok önemli yeri olan mesleki ve teknik liseler hem mesleki anlamda ara eleman yetiştiren modern ahi teşkilatı,

hem de öğrencileri bir üst öğrenime hazırlayan akademik öğretim kurumlarıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumları çok komplike bir yapıya sahiptir. Gerek öğrenci sayılarının fazlalığı, haftalık okulda bulunma saatlerinin çokluğu, gerekse sınıf ortamı dışındaki (atölye, laboratuvar, staj yerleri) faaliyetleri açısından iş sağlığı ve güvenliği diğer eğitim kurumlarına göre daha fazla önem ve bir o kadar da risk taşımaktadır (Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, 2010).

Araştırmada ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitim kurumları ile bu kurumlardaki iş sağlığı ve güvenliği kavramı ve çalışmaları incelenerek eğitim yöneticilerinin (müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı) görüşleri değerlendirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın iş sağlığı ve güvenliği konusundaki hassasiyeti ve eğitim kurumu müdürlerini işveren olarak nitelenmesi eğitim yöneticilerinin yükünü ve sorumluluğunu bir hayli arttırmıştır. Bu yük ve sorumluluğun, zaten dört yıllığına görevlendirilen ve herhangi bir idari kadro garantisi olmayan eğitim yöneticilerini manen yıprattığı görülmektedir. Tüm eğitim kurumu yöneticilerinin özellikle de işleyişi bakımından farklılık gösteren mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki yöneticilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili karşılaştığı problemlere ve bu problemlerin çözümlerine yönelik tutum, davranış, eğitim ortamı ve çalışma koşullarının iyileşmesi ile doğru orantılıdır. Eğitim yöneticileri iş sağlığı ve güvenliği kavramını ne kadar içselleştirir ne kadar önem verirse eğitim ortamları da bir o kadar sağlıklı ve güvenli hale gelir. Bu nedenle eğitim yöneticileri iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin tutumları çok önem arz etmektedir. Çalışmada elde edilecek sonuçların mesleki ve teknik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışma yapacaklara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı; mesleki ve teknik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin yöneticilerin görüşlerini tespit etmektir.

1.3. Alt Problemler

1. Mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticilerinin İSG uygulamalarına

ilişkin görüşleri cinsiyet, idari görev, branş, öğrenim durumu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

3. Mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri kıdem yılı ve bulunduğu okulda çalışma süresi değişkenleri ile ilişkili midir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüzde insana verilen değer her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda yapılan işlerin standardı da yükselmektedir. Özellikle devlet, yürürlüğe koyduğu iş sağlığı ve güvenliği yönetmelikleri ile insanları oluşabilecek her türlü tehlikelerden koruyabilmek için sayısız tedbirlerle bir şemsiye vazifesi görmektedir. Kamu kurumlarında muhatap olduğu kesim ve iş sağlığı ve güvenliği bilinci oluşturmadaki önemi nedeniyle eğitim kurumları ayrı bir yer tutmaktadır. Eğitim kurumu yönetici olan müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcılarının iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin görüşleri İSG uygulamalarının içselleştirilmesi ve bilincinin artması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırma eğitim yöneticilerine, daha sonra eğitim yöneticiliği yapacak olan öğretmenlere fikir vermesi, yeni bir bakış açısı ile ufuk açması ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutması açısından önemlidir.

1.5. Varsayımlar (Sayıtlar)

1. Araştırmanın kapsamında örneklem alma yoluna gidilmeyip, belirlenen evrenin tümüne ulaşıldığından sonuçların genellenebilir olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan eğitim yöneticileri okul yöneticiliği hakkında bilgi sahibi olduğu ve ankette yer alan sorulara cevap verecek yeterli düzeyde mesleki yeterliliğe sahip olduğu kabul edilmiştir.
3. Araştırmaya katılan eğitim yöneticilerinin, tutumlarını ölçmek için kullanılan anket sorularına samimi ve içten yanıt verdikleri kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kütahya il merkezi ve ilçelerindeki mesleki ve teknik eğitim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarında

(mesleki ve teknik anadolu liseleri, çok programlı liseler, mesleki eğitim merkezleri, halk eğitimi merkezleri) görev yapan yöneticiler (müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı) ile sınırlıdır.

1.7. Operasyonel Tanımlar

Okul Kültürü: Eğitim kurumlarında görevli tüm personel ve öğrencilerin oluşturduğu tutum, değerler ve atmosferi kapsar.

Okul Güvenliği: Okulda bulunan tüm paydaşların fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı bulunmaları sağlayan önlemler bütünüdür.

Kaza: Yaralanmaya, sağlığın bozulmasına veya ölüme sebep olan olaylar.

Şiddet: Kişinin fiziksel ya da psikolojik olarak kendisine ya da etrafına zor kullanmasıdır.

Tehlike: Fiziksel zarara, sosyal ve psikolojik ortamın bozulmasına, çeşitli hasarlara sebebiyet verebilecek potansiyel zararlı kaynak.

Risk: Çeşitli nedenlerle oluşan zararlı sonuç meydana gelme ihtimali.

Kabul Edilebilir Risk: Kayıp veya yaralanma oluşturmayacak, yasal yükümlülüklerle ve işyerinin önleme politikasına uygun risk seviyesi.

Risk Değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesidir. Bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörlerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve gerekli kontrollerle tedbirlerin kararlaştırılması amacıyla yapılan gerekli bütün çalışmalardır.

Acil Durum: Dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmal, kasıt ve çeşitli sebeplerle meydana gelen, afet olarak değerlendirilen olayların yol açtığı haller.

Acil Durum Planları: Acil durumlarda müdahale, arama, kurtarma ve ilkyardım faaliyetlerinin yapılması için hazırlanan ve bu faaliyetler için daha önceden görevlendirilen kişilerin belli olduğu plandır.

İlkyardım: Yaşamı tehlikeye düşüren kazalı durumlarda, sağlık görevlilerinin yardımı gelmesi süresince, hayati tehlikeyi önleyebilmek amacıyla mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalar.

Meslek Hastalığı: Çalışanın, işyeri ortamında işin özelliğine göre ve işin oluşturduğu şartların etkisiyle, tekrar eden nedenlerden dolayı uğradığı geçici veya sürekli hastalıktır (Gümüş, 2016).

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; İSG tanımları, İSG uygulamalarının tarihsel gelişimi, İSG'nin önemi, mesleki eğitim kurumlarının yapısı ve eğitim kurumlarındaki İSG uygulamaları kavramları sunularak kavramsal çerçeve tamamlanacaktır.

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Tanımları

İş sağlığı, çalışanların ruhen ve bedenen rahat olması için uğraşı veren bir bilim dalıdır. İş sağlığı çalışanların iş ortamından ayrıldıktan sonra bile bu rahatlığı üzerinde taşıması, devam ettirmesini amaç edinir. İş sağlığı çalışma ortamlarından kaynaklanabilecek zararları önlemek ya da minimize etmektir. Çalışanların kendi kabiliyet ve özelliklerine uygun işlerde çalışması da çok önemlidir. Yani iş insana insan da işe uygun olması iş sağlığı kavramının temel ilkelerindedir (Bedri, 1990). İş sağlığı ve güvenliği, psikolojik rahatlıkla, çalışanların işine istekle gitmesine ve işini severek yapmasına fayda sağlarken ayrıca iş ortamına da huzur verecektir.

Gerek'e göre ise, İş güvenliği, işyerlerinde çalışma esnasında meydana gelebilecek tehlikelerden korunmak ve sağlığa zararlı koşullardan arınmak için yapılan sistemli çalışmalardır (Gerek, 1988).

İş güvenliği, işyerlerindeki çalışma ortamlarının sağlık, güvenlik ve huzur içinde olmasının sağlanmasıdır. Ayrıca iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltmaya yönelik faaliyetler olarak da adlandırılabilir (Külahçıoğlu, 1984).

İş sağlığı ve güvenliği kanununa uyararak çalışanlarının güvenliğini ön planda tutan bir işveren daima saygı görür ve etrafına güven verir. Bu nedenle İş sağlığı ve güvenliği sistemini oturtmuş iş yerlerinden emekli olanlar daha sonraki yaşamlarını da daha mutlu ve huzurlu geçirebilirler. Çünkü meslek hastalıklarından az etkilenmişlerdir ve çalışma hayatı boyunca huzurlu olmuşlardır. İş ortamlarında olumsuz koşullardan doğan sağlıksız, tehlikeli ve risk oluşturabilecek durumların araştırılarak önlenmesi için yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar bir plan içerisinde olmalıdır (Necmettin, 1989).

İş sağlığı ve güvenliği, işveren ve çalışanların ortak bir çalışma kültürü içerisinde el ele vererek daha huzurlu ve güvenli bir ortam yaratma çabasıdır. Bu

çaba riskleri önceden tahmin ederek önleyici ve koruyucu tedbirlerle desteklenmelidir (Akyüz, 1982).

İş sağlığı ve iş güvenliği, işyerlerinde yapılan işten ve ortamdan kaynaklanan tehlikeli ve sağlıksız şartlardan korunmak, uygun bir iş ortamı oluşturmak için yapılan sistemli çalışmalardır (Seyyar, 2002).

İş sağlığı ve güvenliği ilk başlarda çalışanın sağlık ve güvenliğini iş yeri sınırları içinde korumak manasına gelse de sonradan anlam genişlemesine uğrayarak zaman ve mekan kavramını ortadan kaldırmıştır. İş sağlığı ve güvenliği sadece iş yerinde değil, iş yeri dışında da sağlıklı ve güvenli bir ortamı amaç edinmiştir. İş sağlığı ve güvenliği kavramı sadece kazalardan korunma değil, kazalara neden olabilecek durumların önlem alınarak ortadan kaldırılmasıdır (Akyiğit, 2006).

İş sağlığı ve güvenliği kavramında tüm sorumluluğun işverende olduğu kanısı oluşsa da işin aslı farklıdır. Bir iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm tedbirler alınmış olsa da çalışanlar iş sağlığı ve güvenliğini içselleştirmedikten sonra iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili her şey havada kalır, amaca ulaşılmaz. İşveren her türlü tedbiri almış, kişisel koruyucu donanımları tedarik etse de çalışanlar da bunları kullanmakla ve kurallara uymakla sorumludur. İş sağlığı ve güvenliği bir saç ayağı misali işveren, çalışan ve iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile ayakta kalır ve amacına ulaşır (Seyyar ve Selek Öz, 2007).

2.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde İSG'nin dünya ve ülkemizdeki tarihi gelişimi ve seyri ele alınarak açıklanmıştır.

2.2.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliği

İnsan canlı ve gelişen bir varlıktır. Hayatını idame ettirebilmek için de fiziki ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Gerek fiziki ihtiyaçlarını karşılamak gerekse hayatta var olabilmek için güvenli bir ortam oluşturması gerekir. İşte bu güvenlik ihtiyacı bireyin günlük yaşamıyla beraber çalışma hayatında da etkilidir. Buradan hareketle, işçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalar çalışma hayatının başlangıcı ve hareketlenmesi ile beraber başlamıştır (Uslu, 2002). İnsanların hayatını devam ettirebilmek için verdiği uğraş kazaları, kazalar da tedbirleri beraberinde getirmiştir. Bu tedbirler de zamanla yazıya dökülüp yasallaşmıştır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile

ilgili ilk yazılı örnekler, Hipokrat ve Aristo çalışmalarında görülür. Berk vd.'ne göre, Hipokrat'ın kurşun zehirlenmelerinin üzerine gerçekleştirdiği çalışması ile Aristo'nun koşucuların hastalıklarını ve gladyatörler için özel diyet tariflerinin yer aldığı çalışmaları verilebilir (Berk, Önal ve Güven 2011). İnsanlık tarihi ile eski olan iş sağlığı ve güvenliği kavramının içeriği zamanın şartlarına ve ihtiyaçlarına göre değiştiği görülmektedir.

Zaman geçtikçe ihtiyaçların değişmesi ve teknolojinin gelişmesi sonucu iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. Makineleşme ve gelişen sanayi konunun önemi giderek artırmıştır. Alman düşünür ve hekim Paracelsus tarafından “De Morbis Metallicis” adlı kitap, meslek hastalıklarını ve ilk iş hekimliği kitabı kabul edilmektedir. Maden işçilerinde görülen (1493 ile 1541 yılları arasında) meslek hastalıklarının belirtilerini de inceleyen bir kitaptır. (Akadam, 2010).

Bernardino Ramazzini ise 17'nci yüzyılda İtalya'da “De Morbis Artificum Diatriba” adlı meslek hastalıklarını ele alan bir kitap kaleme almıştır. Bu kitap, işçi sağlığı kavramının kurucusu olarak kabul edilmektedir. (Gerek, 2006).

Dünyada farklı gelişmeler de prosedürel olarak takip etmiştir. İngiltere'de çıkarılan Fabrikalar Yasası (1833), işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili ilk önemli yasa olarak kabul görmektedir. Bu kanun ile ilk kez işçi sağlığı ve iş güvenliği, devletin sorumluluk alanına kabul edilmiş ve hukuki bir zemin üzerine oturtulmuştur. İşçi sağlığı ve iş güvenliği kavramının, Uluslararası boyuta taşınması ise, 1919 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nün (ILO, 11 Aralık 2013), 1948'de ise Birleşmiş Milletler bünyesinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün kurulması ile sağlamıştır (WHO, 2017). Sonuç olarak iş sağlığı ve güvenliği kavramının tarihinin insanlık tarihi kadar eski olduğu görülmektedir. Fakat iş sağlığı ve güvenliği kavramının yasa haline gelerek hukuki bir zemine oturtulması uzun yıllar sonra olmuştur.

2.2.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği

Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ele alındığında Avrupa’nın gerisinde kaldığı görülmektedir. Bunun sebebi de Osmanlı Devleti’nin Avrupa’daki sanayi ilerlemelerini takip edememesi ve endüstrileşme hareketlerinden uzak kalması sonucu büyük sanayi ve üretim merkezlerine sahip olamamasıdır. Büyük üretim ve

sanayi sahaları olmayan Osmanlı Devleti'nde iş sağlığı ve güvenliği kavramı 19.yüzyıla kadar yasallaşamamıştır. Uslu'ya göre, ilk yasal çalışma, 1865 yılında çıkarılan Dilaver Paşa Nizamnamesi ile olmuştur. Bu çalışma da kömür madenlerinde çalışan işçiler için birtakım düzenlemeler getirilmiştir. Bir diğer çalışma ise, 1869 yılında çıkarılan Maadin Nizamnamesi ile yine maden işçileri için ek düzenlemeler yapılmıştır (Uslu, 2002).

Osmanlı İmparatorluğu'nda dokuma fabrikaları ile tersane ve baruthane gibi askeri amaçlı işyerlerine ağırlık verilmiştir. Sanayi devrimi öncesi Osmanlı İmparatorluğu'nda atölye faaliyetleri oldukça fazladır. Çalışma ortamlarında işçi ile işveren arasındaki koşullar “lonca”ların belirlemiş oldukları şartlardır. Ahi geleneğinin bir devamı sayılan lonca teşkilatı günümüzdeki esnaf odalarının geleneksel halidir. İşçi ve işvereni koruyarak disipline eder. Sanatkarlara her türlü desteği vererek yaşlılara da aylık gelir temin ederek mühim işler gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca hukuki yönden çalışmalar Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki bir kurul tarafından oluşturulan “Mecelle” isimli kanun ile yürütülmüştür. Mecelle’de medeni hukuk kuralları bulunmaktadır. “Mecelle” çağına göre bu manadaki bir boşluğu doldurmuştur. “Mecelle” ile çalışan ve işveren arasındaki ilişkiler düzenlenerek bir nebze de olsa hukuki zemine düzene sokulmaya çalışılmıştır. Fakat çalışanlara yapılan yardımların hukuksal anlamda mecburiyetinin olmaması nedeniyle bu yardımlar uzun süreli olamamıştır (Yiğitler, 2013).

Yeni Türk devletinde madenciliğin hız kazanmasıyla birlikte, ilk yasal düzenleme, 1921 yılı, 151 sayılı “Ereğli Havza-i Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Mütealik Kanun ”dur. Bu kanuni düzenleme yine oldukça riskli kabul edilen kömür madenciliği alanında olmuştur. Gün geçtikçe ve yıllar ilerledikçe, işçi sağlığı ve iş güvenliğini ilgilendiren, yasal düzenlemeler gerçekleştirilse de, asıl ilerlemeler uluslararası örgütlere entegre ile başlar. 1932 yılında ILO'ya üye olunması ve bakanlık düzeyinde 1946 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)'nin kurulması ile, işçi sağlığı ve iş güvenliği ele alınmaya başlanmıştır. Tam üç yıl sonra ise WHO'ya (1949) üye olunması, İş Sağlığı Güvenliği'ne verilen önemi göstermektedir. 30 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nu tüm çalışan, işveren ve işyerlerinin güvenliğini alakalandıran kapsamlı bir yasal çalışma olarak hayata

geçirilmiştir (T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 15 Nisan 2015).

2.3. İş Sağlığı ve Güvenliği'nin Önemi

Ülkeler geliştikçe artan teknoloji ile beraber makineleşme ve sanayileşme gelişmiş, çalışma koşullarını değiştirmiştir. Dolayısıyla çalışma ortamlarındaki risk artmıştır. Çalışma ortamlarında kötü ve elverişsiz şartlar ani kazaları, ölümleri ve meslek hastalıklarını da tetiklemiştir. İnsanın çalışma hayatındaki fiziksel ve manevi iyilik durumunun artması da iş sağlığı ve güvenliği ile mümkündür. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin (1948) 3.maddesi “Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır” şeklindeki ifadesiyle bu durumun insani önemini vurgulamıştır. Bildirgenin 25.maddesinde ise “Her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dâhil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır” denilmektedir (MTA, 2013;16-245).

Yine MTA'ya göre İş sağlığı ve iş güvenliğinin üç temel amacı bulunmaktadır: Çalışanların, işletmenin ve üretimin korunmasıdır.

1- Çalışanların korunmasında; sağlıklı ve güvenli bir iş ortamı oluşturarak, çalışanları iş ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik problemleri ihtimaline karşı korumak, onların sağlık, güvenlik ve huzurunu sağlayarak geliştirmektir,

2- İşletmenin korunmasında ise, Kaza veya meydana gelmesini istemediğimiz olayları önceden tespit edip gereken tedbirleri alarak, meydana gelebilecek zarar ve ödemeleri önlemek,

3- Üretimin korunmasında, Üretimin sürerliliğini sağlamak, verimi artırmaktır (MTA, 2013;16-245).

2.4. Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği

Yükseköğretim kurumlarında idare ikiye ayrılır. Okul müdürleri eğitim öğretim ile ilgili faaliyetlere, okul sekreterleri ise eğitim öğretimin rahatça yapılabilmesi için gerekli şartların oluşturulması işine bakar. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim öğretim kurumlarında ise durum çok farklıdır. Eğitim yöneticileri okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin yanı sıra okul ortamını

sarmalayan her şeyden sorumludur. Okuldaki dersler, kurslar, sosyal faaliyetler, kantin, spor salonu, veli, öğretmen, personel, mali işler, kırtasiye işleri, okul iklimi, okul güvenliği... Okul yönetiminin sorumluluk listesini daha da uzatabiliriz. Okulların asıl amacına ulaşabilmesi için eğitim ortamlarının uygun olması gerekir. Bu uygunluk da okulların sağlıklı ve güvenli olması ile mümkündür. Bu sebeple okul yönetimi, okulda meydana gelebilecek her türlü tehlikeden öğrencilerini ve çalışanlarını korumakla mükelleftir. Hatta kazaları, oluşmadan önce önleyici tedbirlerle en aza indirebilmelidir. Bu da iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyarak gerekenleri yapmakla mümkündür. Öğrencilere okulda meydana gelebilecek kazalar ile ilgili yeterli bilgiler verilmeli ve kendilerini korumaları hususunda gerekli tedbirler anlatılmalıdır. Okullarda meydana gelebilecek ve gelen kazalar mutlaka kayıt altında tutulmalı, bunun neticesinde de gerekli tedbirler alınmalıdır (MEB Genelge, 2014).

Okulların da bir işyeri olduğu düşünüldüğünde, iş sağlığı ve iş güvenliği çalışanlar ve hizmet alan öğrenciler açısından da değerlendirilmelidir. İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulan, İş sağlığı ve güvenliği işlemlerinin, İş Sağlığı Güvenliği bölümleri aracılığıyla sağlanması önemli bir yeniliktir. Çıraklık eğitim veren okullarla meslek okulları dışındaki okullar, tehlike sınıfı bakımından "az tehlikeli" sınıfındadır. Mesleki ve Teknik eğitim kurumlarının "Tehlikeli" işyeri grubunda olmasından dolayı daha da önem kazanmaktadır (MEB Genelge, 2014).

İl Milli eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan iş sağlığı ve güvenliği il komisyonları okullarda yaşanan kazaları kayıt altında tutmakta ve bakanlığa rapor halinde sunmaktadır. Hatta "ramak kala" diye tabir olayların bile listesi yapıp rapor halinde sunularak eğitim camiasına örnek olması sağlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki tüm okullarda, kaza veya yaralanmaya sebep olabilecek tehlike ve risklerin en aza indirgenmesi ya da ortadan kaldırılması, ilkyardım gerektiren durumlarda gerekli müdahalenin sağlanması amacı ile eğitim yöneticilerinin, öğretmenlerin ve öğrencilerin, sağlık ve güvenlik kültürünün artırılması gerekmektedir. Bu nedenle 2-6 Aralık 2014 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilen Milli Eğitim Şurasında bu bağlamda aşağıdaki tavsiye kararları alınmıştır (MEB Tavsiye Kararları, 2014).

19. Milli Eğitim Şurası'nda "Okul Güvenliği"ne ait alınan tavsiye kararlarına göre; tüm okullar için ayrıntılı bir okul güvenliği eylem planı hazırlanmalı ve bu amaçla okulun ve etrafının ayrıntılı bir risk değerlendirmesi yapılmalıdır. Okul paydaşlarının okul güvenliği ile ilgili rol ve sorumlulukları tanımlanmalıdır. Okul güvenliği hususunda, il veya ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nde bu konuda uzman kişilerin görev yapmalarının sağlanması gerekmektedir. Tüm okullarda sağlık ve güvenliğin sağlanması adına, hizmet alımı ile bu konuda elemanların bulunması, okulun çevresinin tam güvenli olması için kurumlar arasında işbirliğine gidilerek emniyet personelinden destek alınmalıdır. Okulun ve etrafının karanlık olmaması gerekmektedir ki bu nedenle olabilecek elektrik kesilmelerine karşı, okullarda jeneratörler bulunmalıdır.

Okullarda acil durumlar ve özellikle depreme karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınmalı, okul binaları yüksek katlı olmamalı, sınıflarda bulunan dolaplar sabitlenmeli, okul bahçesinin zemini yaralanmayı önleyici yapı malzemesiyle kaplanmalıdır. Okul ortamı, engelli öğrencilerin gereksinimleri için uygun olmalı eğer uygun değilse gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Psikolojik sıkıntıları olan öğrencilere ve ebeveynlerine rehberlik öğretmenleri destek olmalıdır. Göreve yeni başlayan çalışanlara oryantasyon eğitimi verilmeli, şiddet uyguladığı belirlenen yönetici ve öğretmenlerin daha üst kademelere atanmaları engellenmelidir. Okul yöneticileri, okul güvenliğini ilgilendiren sorunları çözebilecek ve yönetebilecek yeteneğe ve bilgiye sahip kişiler olmalı, okul güvenliğine ait sıkıntıların tespit edilerek, analizi sonucunda bu konuda bir veri tabanı oluşturulmalı, okulların risk durumları ortaya çıkarılmalıdır. Okullarda boş derslerde güvenlikle ilgili sıkıntıların yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır (MEB Tavsiye Kararları, 2014).

Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünce, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda iş sağlığı ve güvenliği uzmanı istihdam edilmesi hususunda genelge yayınlamıştır. Buna göre; özel ve kamu ayrımı yapmaksızın bütün işler ve iş yerlerinde, çırak ve stajyerler de ayrı tutulmadan, öğretmen, hizmetli, işçi, memur, sözleşmeli vb. gibi tüm personele uygulanacaktır. Bu doğrultuda İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde İSG bölümü oluşturulacağı, çalışan kişi sayısına göre, seçim veya atama yoluyla seçecekleri en az bir kişi İSG kurulunda

temsilci olarak görevlendirileceği, 50 ve daha fazla çalışanı olan Merkez ve Taşra Teşkilatındaki okullarda iş yeri sağlığı ve güvenliği uzmanı bulundurulması zorunlu olduğu, iş yerlerinin risk değerlendirmelerini yapmak ve çalışma şartlarının düzenlenmesi konusunda İSGB kurulundan yardım alınacağı, Bakanlık bünyesinde görev yapan öğretmenlerden İş yeri sağlığı ve güvenliği sertifikası olanların tespit edilmesi ve bu öğretmenlerin okullarda iş yeri güvenliği uzmanı olarak görev yapmasının sağlanması, Kurumların iş yeri güvenliği bilgilendirme eğitimleri tehlikeli sınıflarda yer alanlar 2 yılda 12 saat, az tehlikeli sınıflarda yer alan okullar için 3 yılda 8 saat şeklinde yapılması, Bakanlığa bağlı tehlikeli iş yerlerinde her 10 kişiye 1, az tehlikeli iş yerlerinde her 20 kişiye 1 ilkyardım uzmanı görevlendirilmesi kararları alınmıştır (MEB Genelge, 2014; Gümüş, 2016).

2.4.1. Eğitim Kurumlarında Kriz ve Kriz Yönetimi

Kriz, istenilmeyen bir durumun beklenmedik bir anda plansız olarak meydana geldiği olaylar örgüsüdür. Bu durum örgütü olumsuz bir şekilde etkiler ve tehdit eder (Baydaş, Bakan ve Özyılmaz, 2011).

Kriz, örgüt yönetimi ve elemanları ile sağlıklı iletişimin sağlanamaması, örgütsel faaliyetlerin yeterince yapılamaması ve örgütü sıkıntılı olma durumudur (Tutar, 2007).

Kriz, örgütün hedeflerine ulaşmasını engelleyen, hayati fonksiyonlarını azaltan, her şeyiyle örgütü yetersiz duruma sokan gerilimli bir durumlar bütünüdür (Akdemir, 1997).

Okullar farklı aile ve kültürlerden gelen öğrenci ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Okullardaki öğrenci ve öğretmen sayılarını düşündüğümüzde farklı inanç, kültür, hayal, zeka, karakter, algılama, anlama vb özelliklerine sahip bireylerin aynı an ve mekanda tatmin olması ve ihtiyaçlarının karşılanması oldukça zordur. Bu zorluk da okulda krizleri kaçınılmaz hale getirir (Türkünlü, 2006).

Eğitim örgütlerinin iç ve dış ögeleri vardır. Eğitim örgütlerinin iç ögeleri yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve diğer çalışanlardan müteşekkildir (Bursalıoğlu, 1994).

Eğitim kurumlarında krize yol açan riskler çevresel olarak; ekonomik dalgalanmalar, politik baskılar, verimdeki düşüş, doğal afetler, salgın hastalıklar ve girdi-çıkı(öğrenci) şeklinde gruplayabiliriz (Aksoy, 2003).

Yönetici,örgüt çatısı altında oluşan bir krizde olay ve durumlara bütün olarak bakıp örgütün iklim ve yapısına göre değerlendirme yaparak krizi yönetmelidir. Ayrıca da tüm paydaşlarla beraber hareket etmesi kriz yönetimini daha etkili hale getirecektir (Ritchie, 2004).

Krizi iyi yönetebilen eğitim yöneticilerinin bulunduğu planlı bir okulda krizin olumsuz etkileri azalır ve krizin yol açtığı kaos, gerginlik ve problemler kontrol edilebilir hal alır (Aksoy, 2003).

Yöneticiler örgütü yönetirken olumsuz birçok durumla karşılaşır. Bunların bazılarını kolaylıkla halledip üstesinden gelebilirken yöneticinin asıl karizması kriz anında belli olur. Kriz anındaki tutumu, olaylara yaklaşımı ve çözüm yolları çok önemlidir. Yöneticilerin kriz yönetiminde sahip olması gereken özellikleri şu şekildedir (Cener, 2006: 5).

- 1- Kriz sinyallerini alabilme.
- 2- Krize hazırlanma ve korunabilme.
- 3- Kriz yönetimi sürecinde etkili karar verebilme.
- 4- Kriz yönetimi sürecinde otoriteyi kullanabilme.
- 5- Kriz yönetimi sürecini planlayabilme.
- 6- Kriz yönetimi sürecini örgütleyebilme.
- 7- Kriz yönetimi sürecinde iletişim sağlayabilme.
- 8- Kriz yönetimi sürecinde eşgüdüm sağlayabilme.
- 9- Kriz yönetimi sürecini denetim altına alabilme.
- 10- Normal duruma geçişi sağlayabilme.
- 11- Kriz yönetimi sürecinde öğrenme ve değerlendirme.

Fakat birçok ortaöğretim kurumunda “Kriz Yönetim Planı” ve “Kriz Yönetim Ekibi”nin olmadığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır (Ocak, 2006:169)

2.4.2. Eğitim Yöneticilerinin Kanuni Zorunlulukları

Eğitim kurumlarında görevli eğitim yöneticilerinin kanuni zorunlulukları periyodik olarak kısaca şöyledir;

OSGK aylık ve yıllık toplantılarını yapmak, eğitim öğretim yılı içinde kaza kayıt sistemini incelemek, bir sonraki eğitim-öğretim yılında öğrencilerin kullanacakları KKD' leri belirlemek, okulun fiziksel yapısı iş güvenliği açısından gözden geçirilmesini sağlamak, yeni göreve başlayan öğretmenlerine iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesini sağlamak, istatistiksel analiz yaptırarak OSGK'ya vermek, gerekli seminer düzenlemek, okul satın alma komisyonlarında OSGK üyesine görev vermek, sağlık ve güvenlik ile ilgili görsel materyallerden (resim ve afişler) istifade edilmesini sağlamak, acil çıkışları belirlemek, ilk yardım personelinin isminin panolarda bulunmasını sağlamak, öğrencilere ve öğretmenlere ait kan grubu listesi bulundurmak, iş kıyafetleri ve baretlerde kan gruplarının olmasını sağlamak, e-okul da kan grupları sınıf öğretmenleri tarafından işlenmesini sağlamak, okul saatleri dışında okulun kullanımının nasıl olacağı belirlemek, bina içi ve dışı elektrik, su ve gaz işleri takip etmek okulda kullanılan alet ve teçhizatın TSE standardına uygun uygunluğunu sağlamak, OSGK'nin gerekli testleri yaptırmasına olanak sağlamak, büro çalışanlarını meslek hastalığı açısından bilgilendirmek, merdivenleri kontrol ettirmek, okul içinde bulunan yüklenicilerin OSGK ile koordineli çalışmasını sağlamak gibi kanuni yükümlülükleri bulunur (https://denizli.meb.gov.tr/indir/dokuman/okullar_isgr.pdf, Kasım, 2017).

Ayrıca eğitim yöneticilerinin kanuni yükümlülüğü olarak aşağıdaki faaliyetleri takip ederek yapılması gerekmektedir.

Çalışan temsilcisi seçimi, risk değerlendirme ekibi kurulması, acil durum ekibi oluşturulması, iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulması, iş sağlığı ve güvenliği onaylı defterin tutulması, organizasyon yapısının oluşturulması, görev yetki ve sorumlulukların belirlenmesi, çalışan personelin genel sağlık muayenesinden geçirilmesi, makine talimatlarının hazırlanması, makine operasyon noktaları ve koruyucularının gözden geçirilmesi, makine yerleşimlerinin gözden geçirilmesi, kişisel koruyucu donanımların belirlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği uyum levhalarının belirlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği afişleri belirlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği talimatlarının oluşturulması, etiketleme ve işaretleme yapılması, acil toplanma yerleri

ve yönlendirme işaretlerinin belirlenmesi, disiplin Kurulu oluşturulması, yangın sistemlerinin kontrol edilmesi, operatör belgelerinin kontrol edilmesi, alarm ve tahliye tatbikatlarının yapılması, kullanılan tehlikeli kimyasalların analizi ve MSDS (kimyasal madde güvenlik bilgi formu)'lerin hazırlanması, dış alan ve çevre düzenlemelerinin incelenmesi, tehlikeli ve tehlikesiz atık alanlarının oluşturulması, basınçlı tüp alanlarının belirlenmesi, trafik işaret ve yön levhalarının asılması, duyuru ve iletişim panolarının aktif kullanılması, çalışma alanlarının duvar ve zeminlerinin kontrol edilmesi gibi birçok madde eğitim yöneticisi tarafından kontrolleri yapıp uygulamaya konmalıdır (https://denizli.meb.gov.tr/indir/dokuman/okullar_isgr.pdf, Kasım, 2017).

2.5. Mesleki ve Teknik Eğitim

Bu bölümde mesleki eğitimin tanımı, tarihi gelişimi ve ülkemizdeki yeri açıklanmıştır.

2.5.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı

Meslek eğitimi, insanların iş yapabilme yeteneklerini bilimsel olarak geliştiren, yönlendiren, teorik, bilişsel, görerek, örnek alarak ve uygulayarak öğreten eğitim tekniğidir. TİSK'e göre, mesleki eğitimde amaç, iş hayatında işe girecek kişilere, gerekli asgari mesleki davranışları kazandırmaktır. Bu mesleki eğitimde derinlik değil, mesleki genişlik esastır. Mesleki derinlik kavramıyla, bireyin alanında uzmanlaşmasını ifade eder. Elde edilen mesleki uzmanlıkla, çağdaş ve ileri mesleki eğitim sistemlerini işlevsel hale getirmektir. Hızla gelişen teknolojik değişimler, istihdamdaki güçlükler bireyin bir dalda ya da alanda uyum sürecinde güçlükler yaratmaktadır. Onun için bireyin meslek alanında temel mesleki yeterlilikleri kazanması ona istihdamda esneklik ve değişikliklere uyum gücü kazandırmaktadır (TİSK, 2005).

Bir diğer tanıma göre ise mesleki eğitim, "Bireyin iş hayatındaki belirli bir meslek alanında üretici olarak herhangi bir statü ile yer alabilmesi için gerekli asgari yeterliliğe ve genel meslek kültürüne sahip olmasını mümkün kılan eğitime denir." Ünsür'e göre teknik eğitim; ileri aşamada fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı kabiliyetleri kazanmış mühendislik, tarım, sağlık, ticaret, beslenme vs. gibi her alanda yer alabilecek insanı yetiştiren eğitimidir (Ünsür, 1998)

Günümüzde ise yukarıdaki tanımın tam aksine mesleki eğitim ile teknik eğitim aynı anlamda kullanılmaktadır. 90'lı yıllarda endüstri meslek lisesi diye adlandırılan meslek liselerine giden öğrenciler 9.sınıf eğitimi sonunda aldıkları yılsonu puanına göre endüstri meslek ya da teknik lise türüne devam edebilirdi. Yani fen ve matematik kabiliyeti olan daha yüksek puanlı öğrenciler teknik liseye geçebilirdi.

Mesleki ve teknik ortaöğretim; genel ortaöğretimin amaçlarının yanı sıra, iş ve meslek alanlarına insan gücü yetiştirmek ve yükseköğretime hazırlamak gibi üç temel işleve sahiptir (Altın vd., 2007: 289). Sezgin'e göre mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, kişiye çalışma hayatında geçerli olan bir iş edindirmek, bu işte ilerleyebilmesi için de lazım gelen temel davranış ve gereksinimleri kazandırmaktır. (Sezgin, 1987). Doğan'a göre mesleki teknik eğitimin temel amacı eğitim hayatı boyunca öğrencilere ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda bir meslek edindirmektir (Doğan, 1997).

Mesleki ve teknik eğitimin temel görevi ülkemiz için gerekli olan yetenekli ve teknik insan gücü ihtiyacını her yönden yetiştirmektir. Fakat ülkemiz için gerekli olan insan gücü ihtiyacının tam olarak karşılanamadığı görülmektedir. Bu durum sanayimizi olumsuz etkilemekte, mal ve hizmet üretiminden kaliteyi düşürmekte, iş gücünün verimini azaltmaktadır (Sezgin, 1987).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere mesleki eğitim bir ülkenin iş piyasası ve sanayisi için gerekli olan iş gücü potansiyelinin alt yapısını oluşturuyor. Bu alt yapı ne kadar güçlü olursa ülkedeki iş piyasası nitelik ve nicelik açısından o kadar güçlü olur.

2.5.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi

Mesleki ve teknik eğitimin asli görevi ülkemiz için gerekli olan teknik insan gücünü ve ara elemanı her yönden yetiştirmektir. Yetiştirilecek olan bu insan gücü sayıca ülkemize yetmeli ve aynı zamanda nitelikli olmalıdır. Çalışma hayatı açısından bu insan gücünü temin etmede bazı güçlükler ve aksaklıklar olduğu görülmektedir. Bu ihtiyacın tam manasıyla karşılanmaması üretimde kaliteyi düşürmekte, iş gücü verimini azaltmaktadır (Sezgin, 1987). Yörük vd. göre, mesleki ve teknik eğitim, Cumhuriyetle birlikte okula dayalı yeni bir yapıda ele alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 1926 yılında bu okullarla ilgili görev üstlenmiş ve 1935 yılından itibaren

2765 sayılı Kanun ile okulların masrafları tamamıyla devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık bünyesinde, 1933 yılında Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 1941 yılında ise Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Böylece mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek birimleri oluşturulmuştur (Yörük, vd., 2002: 301).

1941 yılında Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı çatısı altında Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Müdürlüğü olarak yer almıştır [16]. 1960 yılında ise, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak yeniden teşkilatlandırılarak düzenlenmiştir (Mesleki ve Teknik Eğitim Planı - 18Aralık 2014 - Mersin).

Genel eğitim veren ortaöğretim okulları 1973 yılına kadar, yükseköğretime hazırlama işlevini, mesleki ve teknik okullar ise doğrudan mesleğe hazırlama işlevini üstlenmişlerdir. Bu okullar lise statüsünde olmadıkları için mezunlarının yükseköğretime girişleri de mümkün değildi. Ta ki 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile mesleki ve teknik okullara da lise statüsü kazandırılmıştır. Böylece bu teknik okullarda yükseköğretime geçiş hakkını elde etmişlerdir (Altın vd., 2007: 291).

1982 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile kavramsal değişimlere gidilmiştir. Öğretim genel müdürlüğü yerine eğitim genel müdürlüğü olarak değişmiştir. Yani Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. 1983 yılında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca bu birimlerin isimleri yeniden eski haline dönmüştür (Mesleki ve Teknik Eğitim Planı, 18 Aralık 2014, Mersin).

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 1986 yılında çıkmasıyla birlikte mesleki ve teknik okul öğrencilerinin çalışma sahası olan işyerlerinde uygulama yapmaları (işletmelerde meslek eğitimi) sağlanmıştır. Ayrıca, mesleki eğitim her aşamasında plan program yapıp geliştirme amacı taşıyan ve bakanlıkla birebir temas halinde olan bakanlıkta "Mesleki Eğitim Kurulu", illerde de "İl Mesleki Eğitim Kurulları" oluşturulmuştur (Altın vd., 2007: 291).

1997 ye kadar iki kademededen oluşan okullardaki eğitim-öğretim (Ortaokul ve Lise), 1997’de çıkarılan 4306 sayılı yasa ile zorunlu eğitim süresinin 8 yıla çıkarılması ile ortaokullar, ilköğretim bünyesine katılmıştır. Bu düzenlemeyle, mesleki ortaokul uygulaması sonlandırılmıştır (Altın vd., 2007: 291).

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 2011 yılında, meslekî ve teknik eğitimden sorumlu altı ayrı birim, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında toplanmıştır. Yaygın meslekî eğitim ile açık öğretim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü çatısı altında toplanmıştır (MEB, 2017).

Mesleki ve Teknik Eğitimi Genel Müdürlüğünün sayfasında yer alan bilgiye göre ise, mesleki ve teknik eğitimin ülkemizdeki tarihi kısaca şöyle özetlenebilir: Türkiye’de mesleğe dayalı eğitimin gelişim aşaması; Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri olmak üzere 3 bölümde ele alınabilir. Ülkemizde 12. yüzyıldan 18. Yüzyıla kadar mesleğe dayalı eğitim, esnaf, sanatkâr teşkilatlarınca geleneksel usullerce yürütülmüştür. Selçuklularda Ahilik, Osmanlılarda ise Lonca ve Gedik adları altında kurulmuş esnaf ve sanatkârlar teşkilatı bu isimler altında faaliyetlerini sürdürmüştür. 1839 yılında Tanzimat’ın ilanı ile bugün bilinen mesleki okul temelli bir yapıya oluşmuştur. Cumhuriyet dönemiyle esnaf ve ticaret odalarının da etkin olduğu, değişik türde örgün ve yaygın meslek okulları yoluyla mesleki eğitim devam etmiştir. Türkiye’de 2011 yılına kadar mesleki eğitim;

-Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,

-Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,

-Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü,

-Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

-Çıracılık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı KHK ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur (MEB, 2015). Böylece MEB’ in 652 sayılı KHK ile teşkilat yapısındaki hantal oluşum ortadan kalkarak daha sade, anlaşılır ve ulaşılabilir bir hale gelmiştir.

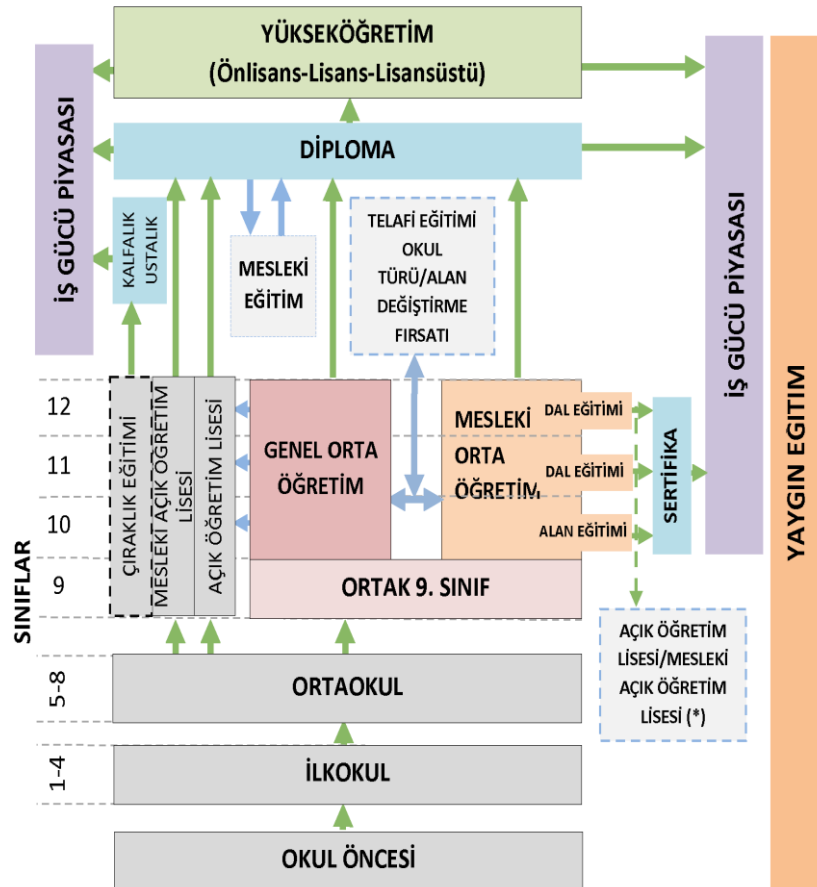
2.5.3. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yeri

Türkiye’de eğitim-öğretim; okulöncesi, ilköğretim (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretim(Lise) ve yükseköğretim (Üniversite) olarak temelde dört kademededen oluşmaktadır. Okulöncesi ile yükseköğretim kademeleri zorunlu değildir. Zorunlu kademeli eğitim, 4+4+4 olarak bilinen 12 yıllık süreyi kapsamaktadır.

Birinci kademe ilkokul (1, 2, 3 ve 4. sınıf),

İkinci kademe ortaokul (5, 6, 7 ve 8. sınıf) ve

Üçüncü kademe ise lise (9, 10, 11 ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir.

Şekil 1. Türkiye’de Eğitim Sistemi

(*): Çeşitli nedenlerden dolayı örgün eğitimden ayrılmak zorunda kalanlar 12 yıllık zorunlu eğitimden dolayı açık liseye ya da mesleki açık öğretim lisesine devam ederler.

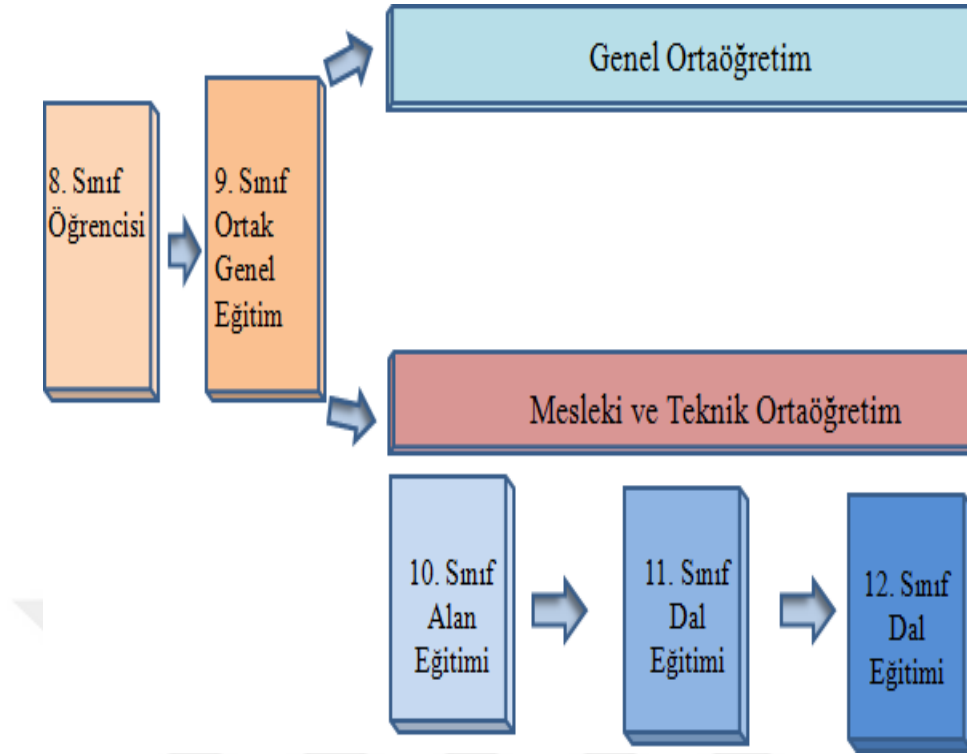
Kaynak: Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı. 2014-2018

Mesleki ve teknik eğitim lise kısmında, öğrencileri iş hayatına hazırlamayı amaç edinmesine bağlı, iyi vatandaş olarak yetiştirme ve esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek bir üst öğrenime katkı sağlamayı amaç edinmiştir. Mesleki ve teknik ortaöğretim adı altında, çeşitli programlar uygulayan mesleki ve teknik liselerden oluşmaktadır.

Bu okullara öğrenci kabulleri okul türü, alan ve dallara göre farklılıklar gösterebilmektedir. Okul türü ve programlar arasındaki geçişleri ile nakiller belirli şartlar altında yapılabilmektedir. Sonuçta öğrenciler okulu tamamladıkları okul türü, program, alan ve dala göre diploma düzenlenmektedir. Ayrıca öğrencilere bitirdikleri alan/dala göre “İşyeri Açma Belgesi (Ek 1)” de düzenlenmektedir (<http://mtegm.meb.gov.tr/>).

Örgün ortaöğretim yani lisede eğitiminde 9. sınıf ortaktır. 9. sınıfı bitiren öğrenciler alan tercihi yaparlar. Meslek lisesi ve teknik liselerin 10. sınıf öğrencileri meslek alanlarında, 11. ve 12. sınıf öğrencileri ise öğrenim gördükleri alanın tercih ettikleri dalında eğitimlerine devam ederler. Bu alan ve dallar Ek 2’de sunulmuştur (<http://mtegm.meb.gov.tr/>).

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9.sınıfa başlayan her öğrenci aynı ortak dersleri alır. Belirlenen iş takvimi ve kılavuz doğrultusunda 9.sınıfın 2.dönemi ders notları sonucuna göre alımı yapılan 10.sınıfta gitmek istediği alanı seçer. Örneğin bir öğrenci 10.sınıfta seçtiği adalet alanı ile ilgili detaylı dersler alırken, 11. ve 12. sınıflarda ise adalet alanının içinde bir dal olan infaz ve koruma veya zabıt katipliği dalıyla ilgili derinlemesine detaylı bilgi donanımı elde edecektir. Ya da 10.sınıfta metal teknolojisi alanını seçen bir öğrenci alanıyla ilgili genel detaylı bilgi yanında 11. ve 12. sınıfta ise çelik konstrüksiyon, ısıl işlem, kaynakçılık veya metal doğrama dallarından birisini seçerek seçtiği dal ile ilgili detaylı derinlemesine mesleki bilgi sahibi olacaktır. Ve bu alanda meslek sahibi ünvanını elde edecektir. Hatta işyeri açma belgesi de diplomasıyla birlikte öğrenciye verilir (MEB, 2018)

Şekil 2: Öğrencinin Yönelimi ve Mesleki Eğitim Süreci

Kaynak: Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı. 2014-2018.

Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi, Mesleki Eğitim Kanunu ile görev ve işleyişleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu mesleki eğitim kanununa göre çıraklık eğitimine on dört yaşını doldurmuş ve on dokuz yaşından gün almamış olan kişiler alınmaktadır. Ancak on dokuz yaşından gün almış olanlardan daha önce çıraklık eğitiminden geçmemiş olanlar, yaşlarına ve eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilirler. 2012 yılında on iki yıllık zorunlu eğitim sistemine geçilmesi ile birlikte öğrencilerden çıraklık programına devam etmek isteyenler, ortaokulu bitirdikten sonra iş takvimine göre Açık Öğretim Lisesi veya Mesleki Açık Öğretim Lisesi programına kayıt yaptırmak zorundadırlar. Mesleki eğitim merkezlerinde adaylara çıraklık ve kalfalık dönemi eğitimleri verilmektedir. Ayrıca bu merkezlerde toplumun ihtiyaçlarına göre veya kişilerin kendi tercihleriyle meslek edinmeleri amaçlanmaktadır. Usta öğreticilik ve meslek kursları düzenlenmektedir.

Günümüzde iş hayatının ve toplumun taleplerini karşılamak amacıyla, HBÖGM'ne bağlı kurumlarda modüler programlar uygulanmaktadır. Mesleki Eğitim

Merkezi'ne kayıtlı çıraklar haftanın bir günü buralarda teorik eğitim alırken haftanın beş günü ise iş yerlerinde pratik eğitimi almaktadırlar. Mesleki Eğitim Merkezi'ne bağlı koordinatör teknik öğretmen tarafından da takibi yapılmaktadır. Bu eğitimi alan adaylar yapılan sınav sonucunda başarılı olursa kalfalık belgesini almaya hak kazanmaktadırlar. Kalfalık yeterliliğini kazananlar mesleki açıdan gelişmeleri ve kendilerine iş yeri açabilmeleri için Bakanlık tarafından ustalık eğitimi kursları verilmektedir. Kalfa olup en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavına doğrudan katılabilirler. Bu sınav sonucunda başarılı olanlara da ustalık belgesi verilmektedir. Ayrıca 9 Aralık 2016 tarihli ve 29913 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kanun değişikliği ile Mesleki Eğitim Merkezi'nde eğitim alan öğrencilerin çıraklık eğitimi lise kapsamına alınmıştır (<http://mtegm.meb.gov.tr/>).

2.5.3.1. İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları

İşletmede mesleki eğitim gören öğrencinin teorik eğitimi okul, kurum veya iş yerinin eğitim biriminde yapılır. Teorik eğitim ve işletmede mesleki eğitim programının özelliği ve sınıflar itibarıyla haftalık ders çizelgelerinde belirtilen süre kadardır (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md. 123/1). Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınarak yılın belli zamanlarında faal olan yiyecek içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri, eğlence hizmetleri, denizcilik alanları ile Bakanlıkça uygun bulunan diğer alan/dal öğrencileri 10 uncu ve 11 inci sınıfın bitimi tarihinden itibaren işletmelerde mesleki eğitimlerini yoğunlaştırılmış olarak görebilirler. Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin okulda almaları gereken dersler, işletmelerle yapılacak işbirliği çerçevesinde yoğunlaştırılarak okutulabilir. (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md. 63, 121). İşletmedeki mesleki eğitim, il millî eğitim müdürlüklerince hazırlanan ilgili öğretim yılı çalışma takvimine göre yapılır (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md. 15). Teorik ve uygulamalı eğitimlerinin tamamını okulda yapan öğrenciler, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmelerini, sektörü tanımalarını, iş hayatına uyumlarını, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmelerini sağlamak amacıyla yarı yıl ve yaz tatillerinde staj çalışması yapar. Staj süresi toplam 40 iş günü olup bunun 15 gününe kadarı 10 uncu sınıfın sonunda yapılabilir (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md. 126-127).

Öğrencinin işletmede mesleki eğitim/stajı sırasında meydana gelebilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından ve süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna gerekli bildirimde bulunulmasından işyeri işverenleri/işveren vekili sorumludur “Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği” (Md. 144), “Sosyal Güvenlik Kurumu Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Genelgesi” (2016/21 S.G.); 29 Eylül 2016.

Bakanlıkça ödenmesi gereken sigorta primleri, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre belirlenen yürürlükteki asgari ücretin %50’si üzerinden hesap edilerek okul/kurum müdürlüğüne, Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir veya bu Kurumun hesabına aktarılır. “Mesleki Eğitim Kanunu” (3308 S.K. Md. 25).

Okul/kurum müdürlüğüne; bu sözleşmenin akdedilmesi ile öğrencinin işletmede mesleki eğitime devam ettiği sürece 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortası hükümlerine göre sigortalanır, bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar için ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir. Staj yapan öğrenciler ise iş kazası ve meslek hastalığı yönünden sigortalanır “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”(5510 S.K. Md. 5).

Ayrıca staja giden öğrencilere staj ücreti de ödenir. Bu ücret belirli kural ve kaidelere göre belirlenir. İşletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde on beşinden, mesleki eğitim merkezi öğrencilerine (aday çırak ve çırağa) asgari ücretin yüzde otuzundan aşağı ücret ödenemez. Öğrenciye ödenecek ücret her türlü vergiden muaftır. “Mesleki Eğitim Kanunu” (3308 S.K. Md. 25). Asgari ücrette artış olması halinde, bu artışlar aynı oranda öğrencinin ücretine yansıtılır.

İşletmelerde mesleki eğitim/staj yapacak öğrencilere staja başlamadan önce “İşletmelerde Mesleki Eğitim Staj Sözleşmesi“ (Ek 3) imzalatılır. Bu sözleşmede tarafların kanuni zorunluluk ve hakları yer alır. Sözleşmeyi, öğrenci, okul/kurum müdürü ve işveren/işveren vekili tarafından imzalanır. Öğrenci 18 yaşından küçük ise öğrencinin yasal temsilcisi sözleşmeyi imzalar.

2.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği

Eğitim kurumlarında -türü ne olursa olsun- bazen, kişilerin dikkatsizliği ve bilinçsizliği ya da sağlıksız ve güvensiz ortamlardan kaynaklanan birtakım olaylar ve kayıplar yaşanabilmektedir. Aynı yaş gurubunda ve her şeyi aynı ortamda beraber yapmak zorunda olan, büyüme ve ergenlik çağındaki öğrencilerin bir arada bulunduğu okul ortamları, sağlık ve güvenlikle ilgili tüm konularda daha çok özen gerektirmektedir. Çalışma hayatlarının bir provası olan Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları'nda ise bu kavramlar çok daha fazla önem taşımaktadır. Zira mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğrenim gören gençler az düzeyde de olsa üretimle tanıştırılmakta ve öğrenciler ilk üretimlerini bu okullarımızda gerçekleştirmektedirler.

Okul çağındaki gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve psikolojik değişkenlik göstermektedir. Bu durum göz önüne alındığında Milli Eğitim Bakanlığı'nın iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları çalışmalarına hızlı bir giriş yaparak bu denli ehemmiyet vermesi genç nesiller ve ülkemiz adına büyük önem arz etmektedir.

Çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumlulukları düzenleyen 4857 sayılı İş Kanunu ve bu kanun kapsamındaki yönetmelik ve tüzükler yasal dayanağı teşkil eder. 4857 Sayılı İş Kanununun 77. maddesi “İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. İşverenler işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar. Yapılacak eğitimin usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” demektedir. Eğitim kurumlarında bu sorumluluk Milli Eğitim Bakanlığı adına okul müdürü ve öğretmenlerdedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi atölye ve laboratuvarlarında her şey belirli kaidelere göre yapılmak zorundadır. Çünkü eğitim ortamı birçok riskli eğitim aracı ve malzemeye doludur. Öğrencilerin kurallara riayet etmesi ortamdaki riski minimize edecektir. Bu sebeple öğrencilere kuralların anlatıldığı, öğrencilerin bilinçlendirilmeye çalışıldığı İSG eğitimi verilir ve tutanak haline getirilir. Üzerinde

eğitim ğretim yılı ve okulun isminin yazdığı “İş venliği Talimatı ve Tutanağı”(Ek 4) eğitimimi veren kişi, ğrenci/ırac, veli, atölye/laboratuar alan şefi ve okul müdürü tarafından imzalanır. Ayıca “İş venliği talimatları ğretmenim tarafından okundu ve anlatıldı gerekli bilgileri aldım” ibaresi bulunan tutanak (Ek 5) ve talimatlar ğretmen tarafından okunur ve okunduğuna dair ğrenci ile veliye imzalatılır (Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları İş Sağlığı ve venliği Rehberi, 2010).

2.6.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve venliği Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri iş sağlığı ve venliğinin olmazsa olmazı ve bu konudaki önlemleri artırmayı sorumluluk bilinci haline getiren eğitim paydaşları için lazım gelen ana dokümanlardır. Bu kontrol listelerinin çalışanlar tarafından okul içindeki tüm mekanizmalar tarafından uygulanması ve eğitim amaçlı öğrencilerle paylaşılması yoluyla geliştirilmesi mümkündür. Okuldaki venliği, sağlığı ve iş kazalarının önlemi için bu konudaki yönetmelikler risk değerlendirmesini mecbur tutmuşlardır. Oluşabilecek risklerin değerlendirilerek gözden geçirilmesi, kazaların öngörülmesi ve meydana gelebilecek kazaların önüne geçilmesi amacını taşır. Kontrol listelerine farklı bir açıdan bakacak olursak; işverenin yasal olarak yapması gerekenleri kolaylaştırması açısından bir araç olarak da kabul edebiliriz.

Kontrol listelerinde oluşabilecek tehlike ve sorunlar konu konu izelge şeklinde listelenmiştir ve soruların evet/hayır şeklinde yanıtlanması istenmektedir. Problem olarak listelenen sorulara verilen evet yanıtları alınan tedbirlerin yeterli olduğu manasını taşımaktadır. Hayır, olarak cevaplanan problemler ise düzeltilmesi gereken durumları göstermektedir. Kontrol listesinde hayır olarak işaretlenen soruların alınacak tedbirlerle ilgili bilgilerin de yer aldığı Risk Değerlendirme Formuna (Ek 6) aktarılması gerekmektedir. Kontrol Listeleri Tablosu (Ek 7) her işverenin iç denetim esnasında başvurduğu kolaylaştırıcı belgelerdir (Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları İş Sağlığı ve venliği Rehberi, 2010)

2.6.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Form ve Belgeleri

İş sağlığı ve güvenliği çalışmaları gerek insani gerekse hukuki olarak çok önem taşımaktadır. Bir kurumda ya da işyerinde iş sağlığı ve güvenliği tek düze değildir. Çeşitli aşamalardan geçer. Bu aşamalarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan çalışmaların kaydını tutmak büyük fayda sağlar. İşte bu kayıt tutma esnasında yapılan çalışmaları, alınan tedbirleri, eksiklikleri ve aşamaları izlemeyi sağlayan form ve belgeler işverene büyük fayda sağlar. Bu formlar Ek 8'de belirtilmiştir (Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, 2010).

2.6.3. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kişisel Koruyucu Donanımlar

İş sağlığı ve güvenliği prosedürüne (Ek 9) göre KKD diye adlandırılan kişisel koruyucu donanımlar yapılan işe ve bulunulan işyerinin mahiyetine göre değişen birtakım kıyafet, eşya ve malzemeden oluşur. Kişisel koruyucu donanımlar yukarıda da belirttiğimiz gibi işyerinin durumuna göre ve yapılan analizlerin sonucuna göre kişiye özel olarak işveren tarafından temin edilerek çalışana kullanması için ücretsiz olarak sağlanır. Çalışana temin edilen kişisel koruyucu donanımlar belirli standartlarda olmalıdır. Bu standartların sağlandığının ibaresi de donanım üzerinde bulunan "CE" işaretidir. Bu "CE" işareti donanımın güvenli olduğu anlamını taşır (Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, 2010).

2.6.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uyarıcı İşaret ve Levhaları

Her alanda olduğu gibi mesleki ve teknik eğitim kurumlarında da çalışan ve öğrencileri yönlendiren, oluşabilecek kazaların önlenmesine yardımcı olan uyarıcı işaret ve levhalar mevcuttur. Bu işaret ve levhalar kişiyi doğru yönlendirerek hem kolaylık sağlar hem de önleyici tarafıyla iş sağlığı ve güvenliğine hizmet eder. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mesleki ve teknik eğitim kurumları için hazırlanan iş sağlığı ve güvenliği rehberine göre bu işaret ve levhalar;

- ✓ Güvenlik ve Sağlık işaretleri,

- ✓ Yasaklayıcı İşaretler,
- ✓ Uyarıcı İşaretler,
- ✓ Emredici İşaretler,
- ✓ Acil Çıkış ve İlk Yardım İşaretleri,
- ✓ Yangınla Mücadele İşaretleri,
- ✓ Tehlikeli Madde ve Müstahzarların Etiketlenmesinde Kullanılacak Tehlike Sembol ve İşaretleri şeklinde altı grupta ele alınır.

3.BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan bilgi toplama aracı ile aracın uygulanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde desenlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kütahya il ve ilçelerindeki mesleki-teknik eğitim kurumu ve yaygın eğitim kurumu yöneticileridir. Araştırma kapsamında herhangi bir örnekleme yapılmamış, evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.3. Katılımcıların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular Ve Yorum

Katılımcı eğitim yöneticilerinin cinsiyet, görev, branş, eğitim düzeyi, mesleki kıdem ve okuldaki kıdemlerine dair analizler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyet, Görev, Branş, Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre Dağılımları

		N	%
Cinsiyet	Kadın	29	17,3%
	Erkek	139	82,7%
Görev	Müdür Yrd.	111	66,1%
	Müdür Baş Yrd.	12	7,1%
	Müdür	45	26,8%
Branş	Teknik öğretmen	60	35,7%
	Kültür Öğretmeni	108	64,3%
Öğrenim	Eğitim Enstitüsü	7	4,2%
	Lisans	130	77,4%
	Lisans Üstü	31	18,5%

Tablo 1'e bakıldığında eğitim kurumu yöneticilerinin 29 tanesinin (% 17,3) kadın 139 tanesinin (% 82,7) erkek olduğu, 111 tanesinin (% 66,1) müdür yardımcısı, 12 tanesinin (%7,1), müdür başyardımcısı, 45 tanesinin (%26,8) okul/kurum müdürü görevinde bulunduğu, 60 tanesinin (%35,7) branşının teknik dersler, 108 tanesinin (% 64,3) branşının kültür dersleri olduğu, eğitim enstitüsü mezunu 7 (% 4,2), lisans mezunu 130 tanesinin (% 77,4), yüksek lisans mezunu 31 (% , 18,5) olduğu, doktora düzeyinde mezun olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 1'e bakıldığında Kütahya ilindeki mesleki ve teknik anadolu liseleri ile yaygın eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin büyük çoğunluğunun erkek olduğu, meslek lisesi olmasına rağmen yöneticilerin branşlarının da kültür dersleri öğretmeni olduğu görülmektedir

Tablo 2

Katılımcıların Mesleki Kıdem ve Aynı Okulda Geçirdikleri Sürelere İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	ss
Kıdem	168	1,00	37,00	17,7143	8,62467
Okulda Kıdem	168	1,00	30,00	5,2917	5,38055

Tablo 2'ye bakıldığında Kütahya ilindeki mesleki ve teknik anadolu liseleri ile yaygın eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerin mesleki kıdem olarak kıdemlerinin 1-37 yıl arasında değiştiği, buldukları okuldaki kıdemlerinin ise 1-30 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

3.4. Araştırmada Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verileri için, “Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri’nde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri” ne yönelik tutum anketi ve içinde demografik özellikler testi toplam 40 madde olmak üzere bir ölçme aracı kullanılmıştır. Daha sonra 4 madde uzman ve araştırmacı tarafından uygunluğu konusunda tartışılıp çıkartılmış ve 36 madde olarak katılımcılara sunulmuştur. Bu ölçme araçlarından “Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri’nde İş sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri” ne yönelik tutum anketi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümünden bir öğretim üyesi, Kütahya İl MEM İSG uzmanı, danışman ve araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket geliştirme sürecindeki bu nirengi

(triangulation) aynı zamanda geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması açısından da önemlidir. Anket sorularına ek olarak, araştırmanın amaçları doğrultusunda katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin veriler de toplanmıştır.

Tablo 3

Kullanılan Ölçme Aracına İlişkin Alt Boyutlar

Alt Boyutlar	Maddeler	Madde Sayısı
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	9,10,13,32,33	5
Alınan İSG eğitimlerinin Yeterliliği	1,2,3,4,14,19,21,28,29,31	10
İSG uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	5,6,18,22,23,24,25,26,27,30,40	11
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	8,11,12,15,17,34,35,36,38,39	10
Atılan sorular	7,16,20,37	4

Tablo 3'te oluşturulan ankete ilişkin alt boyutlar ve boyutlardaki madde sayıları madde numaraları ile birlikte sunulmuştur.

9,10,13,32,33 nolu maddeler “İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği” alt boyutunu; 1,2,3,4,14,19,21,28,29,31 nolu maddeler “Alınan İSG eğitimlerinin Yeterliliği” alt boyutunu; 5,6,18,22,23,24,25,26,27,30,40 nolu maddeler “İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi” alt boyutunu, 8,11,12,15,17,34,35,36,38,39 nolu maddeler ise “İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları” alt boyutunu oluşturmuşlardır. Ayrıca 7,16, 20,37 nolu maddeler de yapılan güvenilirlik ve geçerlilik analizlerine göre anketten çıkarılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Veriler betimsel istatistikler, t-testi, ANOVA ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ile analiz edilmiştir. Ölçme aracı vasıtasıyla toplanan verilerin yüzde, frekans, aritmetik ortalama gibi betimsel istatistikler uygulanmıştır.

4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde ölçeğin uygulanması sonucu elde edilen verilerin istatistikî analizine ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. İlk olarak araştırmaya katılan mesleki-teknik eğitim kurumu ve yaygın eğitim kurumu yöneticilerinin kişisel bulgulara, ikinci olarak ise araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S1- MEB'in İSG eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum.	168	3,1310	1,11902	Kısmen Katılıyorum
S2- Okul/kurum çalışanlarına verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	168	3,0417	1,09081	Kısmen Katılıyorum
S3- Okul/kurum öğrencilerine verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	168	3,0119	1,00887	Kısmen Katılıyorum
S4- MEB'in düzenlediği İSG eğitimlerinin uzman kişilerce verildiğini düşünüyorum.	168	3,2262	1,08171	Kısmen Katılıyorum

Tablo 4 (devam)

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S5- Okullarda/kurumlarda oluşturulan İSG ile ilgili kurulların işlevsel olduğunu düşünüyorum.	168	2,5774	1,10251	Katılmıyorum
S6- İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan İSG koordinatörlüklerinden okul olarak yeterince faydalandığımı düşünüyorum.	168	2,8452	1,13722	Kısmen Katılıyorum
S7- MEB bünyesindeki İSG uzmanlarının sayıca yetersiz kaldığını düşünüyorum.	168	2,2738	1,29810	Katılmıyorum
S8- İSG açısından mesleki ve teknik/yaygın eğitim kurumlarını diğer eğitim kurumlarından daha riskli olduğunu düşünüyorum.	168	4,6131	,67394	Kesinlikle Katılıyorum
S9- Teknik öğrencilerin/kursiyerlerin İSG eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.	168	4,7560	,55259	Kesinlikle Katılıyorum
S10- İSG'nin bir hayat tarzı (yaşam gerekliliği) haline gelmesi için tüm eğitim kurumlarında her öğrenciye ders olarak okutulması gerektiğini düşünüyorum.	168	4,5595	,75583	Kesinlikle Katılıyorum
S11- Atölye ve laboratuvarların sınıflardan daha riskli olduğunu düşünüyorum.	168	4,6786	,63171	Kesinlikle Katılıyorum
S12- Meslek Lisesi öğrencilerinin/kursiyerlerin işletmelerde beceri eğitimi aldıkları işletmelerin (staj yerleri) İSG açısından daha riskli olduğunu düşünüyorum.	168	4,5238	,81124	Kesinlikle Katılıyorum
S13- Koordinatör teknik öğretmenlerin İSG konusunda daha yetkin olmaları gerektiğini düşünüyorum.	168	4,4405	,88027	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4 (devam)

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S14- İSG konusunda, çalışan personel ve öğrencilerin, okulumuz idaresi tarafından yeterince bilgilendirildiğini düşünüyorum.	168	3,5952	,83514	Katılıyorum
S15- İSG kurullarında görev alan idareci, öğretmen ve personelin ekstra ücret alması gerektiğini düşünüyorum.	168	4,1012	1,05331	Katılıyorum
S16- Okulların İSG ile ilgili bir bütçesinin olması gerektiğini düşünüyorum.	168	4,6905	,70032	Kesinlikle Katılıyorum
S17- İSG ile ilgili yapılan görevlendirmelerin asıl görevimizi etkilediğini düşünüyorum.	168	4,1071	,99119	Katılıyorum
S18- Çalıştığım okulda/kurumda İSG konusunda yetkin olduğumu ve gerekli önlemleri aldığımızı düşünüyorum	168	3,3393	,93393	Kısmen Katılıyorum
S19- "İş Kanunu"ndan ve "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"ndan yeterince haberdar olduğumu düşünüyorum.	168	3,2619	,98027	Kısmen Katılıyorum
S20- 6331 sayılı İSG kanununda yer alan kamu kurumları ve 50'den az çalışanı olan az tehlikeli sınıftaki işyerleri için 1 Temmuz 2017'de yürürlüğe girmesi gereken "iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirme zorunluluğunun" 1 Temmuz 2020 tarihine ertelenmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.	168	3,0536	1,48952	Kısmen Katılıyorum
S21- Çalıştığım eğitim kurumunda herhangi bir iş kazasıyla karşılaşırsam kanuni haklarımı bildiğimi düşünüyorum.	168	3,0476	1,11500	Kısmen Katılıyorum

Tablo 4 (devam)

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S22- Eğitim kurumumuzda İSG kurallarına önem verildiğini ve uymayanlar hakkında işlem yapılabilceğini düşünüyorum.	168	3,3631	,96294	Kısmen Katılıyorum
S23- Eğitim kurumumuzda herhangi bir kriz anında gerekli müdahaleyi yapabilecek kapasite ve donanımı yeterli olduğunu düşünüyorum.	168	2,9762	,99672	Kısmen Katılıyorum
S24- Çalıştığım eğitim kurumunda karşılaşılabilecek tehlike ve tehlikelerden kaynaklanan riskler konusunda yeterli önlemlerin alındığını düşünüyorum.	168	3,3214	,98687	Kısmen Katılıyorum
S25- Çalıştığım eğitim kurumunda risk değerlendirmesinin yetkin kişilerce yapıldığını düşünüyorum.	168	3,3333	1,26523	Kısmen Katılıyorum
S26- Eğitim kurumumuzun depreme dayanıklı olduğunu düşünüyorum.	168	3,5060	1,32230	Katılıyorum
S27- Eğitim kurumumuzun teknik ve fiziki alt yapısının İSG uygulamalarına uygun olduğunu düşünüyorum.	168	3,2679	1,18611	Kısmen Katılıyorum
S28- Acil durum planları ve risk değerlendirmesi hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.	168	3,2619	,94924	Kısmen Katılıyorum
S29- Acil bir durumla karşılaşıldığında, acil çıkış kapılarının ve merdivenlerinin yerleri hakkında öğrenci ve çalışanlarımızın yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünüyorum.	168	3,7917	,95938	Katılıyorum

Tablo 4 (devam)

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S30- Çalıştığım eğitim kurumunda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı levhalarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	168	3,8214	,87768	Katılıyorum
S31- Kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.	168	3,6012	,94862	Katılıyorum
S32- Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, eğitim bilincindeki verimliliği ve eğitimdeki kaliteyi arttıracaklarını düşünüyorum.	168	4,1548	,84050	Katılıyorum
S33- Öğrencilere/kursiyerlere iş sağlığı ve güvenliğini anlatan bilgilerin verilmesinin ve gerekli uygulamaların yapılmasının bu konudaki bilincin artırılmasında yeterli olacağını düşünüyorum.	168	3,7976	,98223	Katılıyorum
S34- İSG tanımında okul/kurum müdürünün işveren olarak tanımlanarak tek sorumlu olmasının doğru olduğunu düşünüyorum.	168	3,9702	1,37743	Katılıyorum
S35- İSG açısından meslek lisesi idarecilerinin diğer eğitim kurumu idarecilerinden daha fazla riskli bir görev üstlendiğini düşünüyorum.	168	4,5595	,82406	Kesinlikle Katılıyorum
S36- İSG kanunun sorumluluğumuzu arttırmasına rağmen okul idareciliğini severek ve isteyerek yaptığımı düşünüyorum.	168	2,9167	1,41174	Kısmen Katılıyorum
S37- Bir öğretmenin bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra müdür yardımcısı/bir süre de müdür yardımcılığı yaptıktan sonra da okul/kurum müdürü olarak görevlendirilebilmesi gerektiğini düşünüyorum.	168	4,2083	1,08806	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4 (devam)

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	N	\bar{X}	SS	Katılma Düzeyi
S38- Müdürlerin İSG sorumluluğundan dolayı, öğretmenliğin idarecilikten daha rahat olduğunu düşünüyorum.	168	4,1131	1,26881	Katılıyorum
S39- İSG sorumluluğundan dolayı, idareciliği bırakıp öğretmenliğe dönmeyi düşünüyorum.	168	3,0238	1,35343	Kısmen Katılıyorum
S40- İSG konusunda çalışmakta olduğum eğitim kurumundan ve çalışma şartlarından memnun olduğumu düşünüyorum.	168	3,2440	1,15036	Kısmen Katılıyorum

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "MEB'in İSG eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum" maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,13) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kısmen katılıyorum" olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "Okul/kurum çalışanlarına verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,04) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kısmen katılıyorum" olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "Okul/kurum öğrencilerine verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,01) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kısmen katılıyorum" olarak sınıflandırılmıştır.

Eğitim yöneticilerinin görüşlerine göre; MEB'in eğitim yöneticilerine, öğrencilere, öğretmenlere ve personele yönelik düzenlemiş olduğu İSG eğitimlerinin

yeterli olmadığı, İSG eğitimi alanların eğitimden yeterince faydalanamadığı belirlenmiştir.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "MEB'in düzenlediği İSG eğitimlerinin uzman kişilerce verildiğini düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,22) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kısmen katılıyorum" olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri MEB'in düzenlediği İSG eğitimlerini veren İSG uzmanlarının alanlarında yetersiz oldukları ya da yeterli olsalar bile İSG uzmanlarından tam manasıyla faydalanamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "Okullarda/kurumlarda oluşturulan İSG ile ilgili kurulların işlevsel olduğunu düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :2,57) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "katılmıyorum" olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre okullarında/kurumlarında oluşturulan İSG ile ilgili kurullar kağıt üzerinde kalarak herhangi bir işlev sağlamamaktadır.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan İSG koordinatörlüklerinden okul olarak yeterince faydalandığımızı düşünüyorum" maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :2,84) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kısmen katılıyorum" olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan İSG koordinatörlüklerinden okula yeterince fayda sağlamadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "MEB bünyesindeki İSG uzmanlarının sayıca yetersiz kaldığını düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :2,27) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "katılmıyorum" olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri MEB çatısı altında çalışan ve her zaman rehberlik etmesi beklenen İSG uzmanlarının sayısını yeterli bulmaktadırlar.

Tablo 4'e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin "İSG açısından mesleki ve teknik/yaygın eğitim kurumlarını diğer eğitim kurumlarından daha riskli olduğunu düşünüyorum." maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,61) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise "kesinlikle

katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre mesleki ve teknik eğitim kurumları, halk eğitimi merkezleri ve mesleki eğitim merkezleri diğer eğitim kurumlarından (anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise) İSG açısından daha risklidir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Teknik öğrencilerin/kursiyerlerin İSG eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,75) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre İSG açısından daha riskli olan mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler İSG eğitimlerini mutlaka almalıydılar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG’ nin bir hayat tarzı (yaşam gerekliliği) haline gelmesi için tüm eğitim kurumlarında her öğrenciye ders olarak okutulması gerektiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,55) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İSG’nin tüm eğitim kurumlarında ve sınıf seviyelerinde bir kurstan/egitimden ziyade ders olarak okutularak içselleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Atölye ve laboratuvarların sınıflardan daha riskli olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,67) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Atölye ve laboratuvarlar içinde bulunan ders malzemeleri ve bulunma saatlerinin fazlalığından ötürü eğitim yöneticilerine göre sınıflara nazaran daha risklidir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Meslek Lisesi öğrencilerinin/kursiyerlerin işletmelerde beceri eğitimi aldıkları işletmelerin (staj yerleri) İSG açısından daha riskli olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,52) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre bir eğitim ortamı olan staj yerleri ayrıca da bir iş alanı olduğu için İSG açısından çok risklidir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Koordinatör teknik öğretmenlerin İSG konusunda daha yetkin olmaları gerektiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,44) olarak

belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre atölye, laboratuvar ve staj yerlerinde öğrencilerle/kursiyerlerle daha iç içe olan ve onlardan sorumlu olan koordinatör teknik öğretmenler İSG konusunda daha eğitilmiş ve daha bilinçli olmalıdırlar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG konusunda, çalışan personel ve öğrencilerin, okulumuz idaresi tarafından yeterince bilgilendirildiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,59) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri sorumluluklarında çalışan personelini İSG konusunda yeterince bilgilendirdiklerini düşünmektedirler.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG kurullarında görev alan idareci, öğretmen ve personelin ekstra ücret alması gerektiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,10) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre ekstra bir yük ve sorumluluk getiren İSG kurullarında görev alanlar bunun karşılığında bir ücret almalıdırlar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Okulların İSG ile ilgili bir bütçesinin olması gerektiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,69) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerinin okullarda İSG ile ilgili yapmakla yükümlü olduğu birçok iş ve işlemler bulunmaktadır. Bu iş ve işlemler de eğitim yöneticilerine göre okulun İSG için kullanılmak üzere ayrı bir bütçesi olması gerektirmektedir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG ile ilgili yapılan görevlendirmelerin asıl görevimizi etkilediğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,10) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. İSG ile ilgili yapılması gereken iş ve işlemler eğitim yöneticilerine göre kendilerine ayrıca bir yük ve sorumluluk yüklemektedir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Çalıştığım okulda/kurumda İSG konusunda yetkin olduğumu ve gerekli önlemleri aldığımı düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,33) olarak

belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Ankete katılan eğitim yöneticileri kendilerinin yeterince yetkin olmadıklarını düşünmektedirler. Ayrıca okullarında/kurumlarında gerekli önlemlerin tam anlamıyla alınmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İş Kanunu”ndan ve “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”ndan yeterince haberdar olduğumu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,26) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “6331 sayılı İSG kanununda yer alan kamu kurumları ve 50’den az çalışanı olan az tehlikeli sınıftaki işyerleri için 1 Temmuz 2017’de yürürlüğe girmesi gereken “iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirme zorunluluğunun” 1 Temmuz 2020 tarihine ertelenmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,05) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İş Kanunu ve İSG Kanunu hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Çalıştığım eğitim kurumunda herhangi bir iş kazasıyla karşılaşırsam kanuni haklarımı bildiğimi düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,04) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İSG ile ilgili kanuni haklarından tam manasıyla haberdar olmadıklarını belirtmişleridir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Eğitim kurumumuzda İSG kurallarına önem verildiğini ve uymayanlar hakkında işlem yapılabileceğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,36) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri okullarında/kurumlarında İSG kurallarına kısmen önem verildiğini ve bu kurallara uymayanlara da gerektiğinde cezai işlem uygulanabileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Eğitim kurumumuzda herhangi bir kriz anında gerekli müdahaleyi yapabilecek kapasite ve

donanımı yeterli olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :2,97) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri okullarında/kurumlarında herhangi bir olumsuz durumda ve kriz anında krizi kısmen yönetebileceklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Çalıştığım eğitim kurumunda karşılaşılabilecek tehlike ve tehlikelerden kaynaklanan riskler konusunda yeterli önlemlerin alındığını düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,32) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri çalıştıkları eğitim kurumlarında, oluşabilecek tehlike ve riskler karşısında kısmen yeterli önlemlerin alındığını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Çalıştığım eğitim kurumunda risk değerlendirmesinin yetkin kişilerce yapıldığını düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,33) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri çalıştıkları eğitim kurumlarının risk değerlendirmesinin tam manasıyla yetkin kişilerce yapılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Eğitim kurumumuzun depreme dayanıklı olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,50) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri çalıştıkları eğitim kurumlarının depreme dayanıklı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Eğitim kurumumuzun teknik ve fiziki alt yapısının İSG uygulamalarına uygun olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,26) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri çalıştıkları eğitim kurumlarının İSG açısından fiziki ve teknik olarak kısmen uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Acil durum planları ve risk değerlendirmesi hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,26) olarak

belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri acil durum planları ve risk değerlendirmesi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, yüzeysel olarak malumat sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Acil bir durumla karşılaşıldığında, acil çıkış kapılarının ve merdivenlerinin yerleri hakkında öğrenci ve çalışanlarımızın yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,79) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri idare olarak acil çıkış kapıları ve merdivenler hakkında öğrencilerini ve çalışanlarını bilgilendirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Çalıştığım eğitim kurumunda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı levhalarının yeterli olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,82) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri çalıştıkları eğitim kurumlarının İSG ile ilgili argümanlarının yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,60) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. KKD diye adlandırılan kişisel koruyucu donanımlar hakkında, eğitim yöneticileri, yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, eğitim bilincindeki verimliliği ve eğitimdeki kaliteyi arttıracaklarını düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,15) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Öğrencilere/kursiyerlere iş sağlığı ve güvenliğini anlatan bilgilerin verilmesinin ve gerekli uygulamaların yapılmasının bu konudaki bilincin arttırılmasında yeterli olacağını düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,79) olarak

belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre İSG’ye dikkat edilmesi, İSG ile ilgili bilgilerin verilerek uygulamaların arttırılması eğitimdeki kaliteyi ve İSG bilincini arttıracaktır.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG tanımında okul/kurum müdürünün işveren olarak tanımlanarak tek sorumlu olmasının doğru olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,97) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İSG ile ilgili tek sorumlu olarak okul/kurum müdürünün tanımlamasını doğru bulmaktadırlar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG açısından meslek lisesi idarecilerinin diğer eğitim kurumu idarecilerinden daha fazla riskli bir görev üstlendiğini düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,55) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticilerine göre; meslek lisesi yöneticileri diğer eğitim kurumu yöneticilerinden daha fazla risk taşımaktadırlar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG kanunun sorumluluğumuzu arttırmasına rağmen okul idareciliğini severek ve isteyerek yaptığımı düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :2,91) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İSG sorumluluğundan ötürü idareciliği severek ve isteyerek yapamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Bir öğretmen bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra müdür yardımcısı/bir süre de müdür yardımcılığı yaptıktan sonra da okul/kurum müdürü olarak görevlendirilebilmesi gerektiğini düşünüyorum” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,20) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kesinlikle katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri, eğitim kurumlarındaki idarecilik işlerinin kariyer basamağı şeklinde olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “Müdürlerin İSG sorumluluğundan dolayı, öğretmenliğin idarecilikten daha rahat olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :4,11) olarak

belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri, öğretmenlerin İSG ile ilgili sorumluluklarının olmamasından ya da az olmasından ötürü öğretmenliği daha rahat bulmaktadırlar.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG sorumluluğundan dolayı, idareciliği bırakıp öğretmenliğe dönmeyi düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,02) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Ankete katılan eğitim yöneticileri İSG sorumluluğunun ağırlığına rağmen öğretmenliğe dönmeyi kısmen düşünmektedirler.

Tablo 4’e göre, mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerinin “İSG konusunda çalışmakta olduğum eğitim kurumundan ve çalışma şartlarından memnun olduğumu düşünüyorum.” maddesine katılma düzeyleri ortalamaları (\bar{X} :3,24) olarak belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin katılma düzeyi ise “kısmen katılıyorum” olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yöneticileri İSG hususunda çalışma şartlarından ve kurumlarından kısmen memnun olduklarını belirtmişlerdir.

4.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin alt boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Anketin Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	168	3,00	5,00	4,3417	,49831
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	168	1,40	5,00	3,2970	,71136
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	168	1,36	4,82	3,2359	,69028
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	168	2,80	5,00	4,0607	,48610

Tablo 5'e göre katılımcıların mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticileri iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin önemi ve gerekliliğine büyük oranda katılmaktadırlar. Fakat çalıştıkları eğitim kurumlarındaki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurumsallaşma düzeyi ile aldıkları iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yeterli olduğuna ilişkin tutumlarının üst düzeyde olmadığını belirtmektedirler.

4.3. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu T Testi

Tablo 6

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu t Testi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	Kadın	29	4,4138	,49837	0,856	.393
	Erkek	139	4,3266	,49878		
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	Kadın	29	3,2276	,57687	-0,577	.565
	Erkek	139	3,3115	,73732		
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	Kadın	29	3,1191	,68294	-1,002	.318
	Erkek	139	3,2603	,69175		
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	Kadın	29	4,0241	,45329	-0,444	.657
	Erkek	139	4,0683	,49388		

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 6'da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin İSG "Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği" alt boyutundaki ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: 0,856, $p > .05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 6'da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin "Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği" alt boyutundaki ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: -0,577, $p > .05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 6'da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin "İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi" alt boyutundaki ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: -1,002, $p > .05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 6’da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları” alt boyutundaki ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: -0,444, p>.05).

4.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İsg Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İdari Görev Türü Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Tablo 7

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İdari Görev Türü Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

		N	\bar{X}	S.S.	F	p
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	Müdür Yrd.	111	4,3225	,49225	0,329	.720
	Müdür Baş Yrd.	12	4,4333	,26742		
	Müdür	45	4,3644	,56131		
	Toplam	168	4,3417	,49831		
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	Müdür Yrd.	111	3,2459	,71208	1,289	.278
	Müdür Baş Yrd.	12	3,2250	,50475		
	Müdür	45	3,4422	,74818		
	Toplam	168	3,2970	,71136		
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	Müdür Yrd.	111	3,1695	,73339	1,524	.221
	Müdür Baş Yrd.	12	3,3561	,40556		
	Müdür	45	3,3677	,62443		
	Toplam	168	3,2359	,69028		
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	Müdür Yrd.	111	4,0360	,49814	0,428	.652
	Müdür Baş Yrd.	12	4,0917	,24293		
	Müdür	45	4,1133	,50704		
	Toplam	168	4,0607	,48610		

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin idari görev türü değişkenine göre farklılaşmasını test etmek

amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 7’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin İSG “Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği” alt boyutundaki ortalamaları idari görev türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. (F: 0,329, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin idari görev türü değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 7’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği” alt boyutundaki ortalamaları idari görev türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. (F: 1,289, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin idari görev türü değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 7’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi” alt boyutundaki ortalamaları idari görev türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. (F: 1,524, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin idari görev türü değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 7’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları” alt boyutundaki ortalamaları idari görev türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. (F: 0,428, $p>.05$).

4.5. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu T Testi

Tablo 8

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem Grubu t Testi

	Brans	N	\bar{X}	SS	t	p
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	Teknik	60	4,4333	,43126	1,894	.060
	Öğretmen					
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	Kültür	108	4,2907	,52694	1,656	.100
	Öğretmeni					
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	Teknik	60	3,4183	,62585	1,022	.308
	Öğretmen					
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	Kültür	108	3,2296	,74899	1,057	.292
	Öğretmeni					

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 8’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin İSG “Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği” alt boyutundaki ortalamaları branş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: 1,894, $p > .05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla

yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 8’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği” alt boyutundaki ortalamaları branş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: 1,656, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 8’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi” alt boyutundaki ortalamaları branş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: 1,022, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 8’de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları” alt boyutundaki ortalamaları branş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: 1,057, $p>.05$).

4.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

Tablo 9

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Testi

		N	\bar{X}	SS	F	p
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	Eğitim Enstitüsü	7	4,0571	,53807	1,410	.247
	Lisans	130	4,3415	,49896		
	Lisansüstü	31	4,4065	,48023		
	Total	168	4,3417	,49831		
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	Eğitim Enstitüsü	7	3,2429	,43534	0,496	.610
	Lisans	130	3,3262	,71772		
	Lisansüstü	31	3,1871	,73970		
	Total	168	3,2970	,71136		
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	Eğitim Enstitüsü	7	3,0519	,46903	1,206	.302
	Lisans	130	3,2804	,71187		
	Lisansüstü	31	3,0909	,62545		
	Total	168	3,2359	,69028		
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	Eğitim Enstitüsü	7	4,3571	,37353	3,004	.052
	Lisans	130	4,0146	,46674		
	Lisansüstü	31	4,1871	,55181		
	Total	168	4,0607	,48610		

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 9’da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin İSG “Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği” alt boyutundaki ortalamaları öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (F: 1,410, $p > .05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 9’da yer almaktadır.

Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği” alt boyutundaki ortalamaları öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (F: 0,496, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 9’da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi” alt boyutundaki ortalamaları öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (F: 1,206, $p>.05$).

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumu yöneticilerinin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşmasını test etmek amacıyla yapılan bağımsız örneklem grubu t testi sonuçları tablo 9’da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre yöneticilerin “İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları” alt boyutundaki ortalamaları öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (F: 3,004, $p>.05$).

4.7. Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Kıdem ve Aynı Okuldaki Kıdem Değişkenleri İle İlişisini Gösteren Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi

Tablo 10

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Kıdem ve Aynı Okuldaki Kıdem Değişkenleri İle İlişisini Gösteren Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6
Mesleki Kıdem	1					
Okulda Geçirilen Süre	,248**	1				
İSG Eğitimlerinin Önemi ve Gerekliliği	-,008	,013	1			
Alınan İSG Eğitimlerinin Yeterliliği	-,003	-,076	,193*	1		
İSG Uygulamalarının Kurumsallaşma Düzeyi	,062	-,058	,162*	,807**	1	
İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları	,196*	,180*	,264**	-,273**	-,339**	1

** . İşaretli Korelasyonlar .01 düzeyinde anlamlıdır.
* . İşaretli Korelasyonlar .05 düzeyinde anlamlıdır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları yöneticilerinin, İSG uygulamalarına ilişkin görüşleri ile meslekte geçirdiği toplam süre ve şuan çalıştıkları kurumlarda geçirilen süre değişkenleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı korelasyon analizi sonuçları tablo 10'da yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre, yöneticilerin meslekte geçirdikleri toplam süre ile anketin alt boyutlarından İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r:0,196$, $p<.05$). Benzer şekilde, yöneticilerin şuan çalışmakta oldukları okulda geçirdikleri süre ile İSG Uygulamalarının Risk ve Sorumlulukları arasında da istatistiksel olarak anlamlı, pozitif ve düşük düzeyli bir ilişki mevcuttur ($r:0,180$, $p<.05$). Başka bir deyişle, meslekte geçirilen toplam süre ve aynı okulda geçirilen süre arttıkça, okul yöneticilerinin İSG uygulamalarından kaynaklanan kişisel risk ve sorumluluk algıları da artmaktadır. Yapılan anketin diğer boyutlarında ise manidar bir ilişkiye rastlanmamıştır.

5.BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

1948 yılında yayınlanan “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” nin 3. maddesi “Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.” şeklindedir. Bu sebeple insanın özgürce yaşaması ve bu esnada güven içinde olmak istemesi en doğal hakkıdır. Fakat insanlar da yaşamak ve hayatını idame etmek için çalışmak zorundadır. Çalışırken de çevresiyle ve birbiriyle iletişim halinde olurlar. Bu etkileşimin en fazla olduğu yer, yaşları itibariyle de hareketli olan gençlerin bulunduğu ve zamanlarının büyük bölümünü geçirdikleri eğitim kurumlarıdır. Geleceğimiz olan çocuk ve gençlerimizin eğitim alırken sağlıklı ve güven içinde olmaları çok önemlidir. Bu nedenle eğitim kurumlarındaki öğrenci ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçlenip bu konuda kültür oluşturması gerekmektedir. Bu kültür oluşumu için geç kalmış olsa da 2012 yılında yürürlüğe giren 6331 sayılı kanun iş sağlığı ve güvenliği konusunda hızlı bir ivme yakalanmasını sağlamıştır. Okullardaki öğrenci, öğretmen ve personelin bu konudaki farkındalıklarının artırılması ve iş sağlığı güvenliği eğitimlerinin bir sertifikadan öteye geçmesi gerekmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2014 yılında yayınlanan genelgesine göre eğitim kurumlar “az tehlikeli” sınıfta yer alırken mesleki ve teknik eğitim kurumları “tehlikeli” işyeri gurubunda yer almıştır. Bu araştırmada yapılan anket, diğer eğitim kurumlarından daha da riskli kurumlar olan “Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları’nda İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yönetici Görüşleri” ni irdelemek için geliştirilmiştir. Betimsel tarama modelinde anket kullanılarak Kütahya il ve ilçelerindeki mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan 45 okul müdürü, 12 müdür başyardımcısı ve 111 müdür yardımcısına uygulanmıştır. Verilen cevaplar doğrultusunda eğitim yöneticilerinin; iş sağlığı ve güvenliğine dair verilen eğitimlerinin “kısmen” yeterli olduğunu, okullarda/kurumlarda oluşturulan İSG ile ilgili kurulların işlevsel olmadığını, MEB bünyesindeki İSG uzmanlarının sayıca yetersiz kaldığını, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının İSG açısından diğer eğitim kurumlarından daha fazla risk taşıdığını ve önemli olduğunu, eğitim kurumlarının İSG ile ilgili ayrı bir bütçesi olması gerektiğini, İSG konusunda “kısmen” yeterli olduğunu, kanuni haklarını “kısmen” bildiğini, koordinatör teknik öğretmenlerin İSG

konusunda “kesinlikle” daha yetkin olmaları gerektiğini, İş Kanunu'ndan ve "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"ndan “kısmen” haberdar olduklarını, çalıştıkları kurumun depreme dayanıklı olduğunu, İSG açısından fiziki alt yapısının “kısmen” yeterli olduğunu fakat uyarıcı levhaların, acil çıkış kapılarının ve kişisel koruyucu donanımların “yeterli” olduğunu, İSG konusundaki yükümlülükten dolayı öğretmenliğin idarecilikten daha rahat olduğunu ve bu sebeple “kısmen” öğretmenliğe dönmeği düşündüklerini, çalıştıkları kurumlardan da “kısmen” memnun olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir.

Ölçeği yanıtlayan 168 eğitim yöneticisinin sadece 29 tanesini kadınlar oluşturmaktadır. Kütahya'daki mesleki eğitim kurumlarının büyük çoğunluğuna ulaşıldığı düşünüldüğünde bu oran çok azdır. Çalışmaya katılan eğitim yöneticilerinin kıdemi ortalama 17 yıldır. 168 mesleki ve teknik eğitim kurumları yöneticisinin 60 tanesi teknik branş öğretmeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla mesleki eğitim kurumlarındaki teknik öğretmen olan eğitim yöneticisi sayısının artması gerekmektedir. Mesleki ve teknik eğitim kurumu yöneticilerini iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin görüşleri cinsiyet, idari görev, branş ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken mesleki kıdem ve çalışılan yıla göre anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki göstermektedir.

Sonuçlar doğrultusunda öneri olarak;

Eğitim kurumları içerisinde mesleki ve teknik eğitim kurumlarının yeri çok ayrıdır. Bu kurumlarda sınıflardaki teorik derslerle beraber atölye ve laboratuvarlarda pratik yapılmaktadır. 11. ve 12. sınıflarda ise iş yerlerinde staja gitmektedirler. Bu durum, bu kurumlardaki iş sağlığı ve güvenliği konusunu daha da önemli hale getirmektedir.

Ankete katılan eğitim yöneticileri öğrencilere verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğuna kısmen katılmakta ve İSG'nin ayrı bir ders olarak okutulması gerektiğine ise kesinlikle katılmaktadırlar. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü çatısı altında topladığı örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarındaki öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vermekte ise de bu eğitim yeterli değildir. İş sağlığı ve güvenliği adı altında ders olarak okutulması

gerekmektedir. Hatta okul öncesi eğitimi esnasında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin başlaması bu kültürün oluşmasına çok büyük katkı sağlayacaktır.

5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” 5.maddesi gereği 11. ve 12. sınıflarda staja giden öğrencilerin sigortalanması da bu konudaki en büyük kazanımlardandır. Fakat tüm öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği şemsiyesi altında toplanarak sigortalanması gerekmektedir. Bu 9. ve 10. sınıfa giden öğrencilere farkındalık yaratılması açısından önemlidir. Hatta okul çağındaki her çocuğun bu tür kazalara karşı sigortalanması meydana gelebilecek mağduriyetleri ortadan kaldıracaktır.

Ankete katılan eğitim yöneticileri mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki öğrenciler İSG açısından diğer öğrencilerden daha riskli görerek bu teknik öğrencilerin İSG eğitimlerini mutlaka almaları gerektiğine kesinlikle katılmışlardır. Sonuç olarak da mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin derslerinin büyük çoğunluğunu atölye ve laboratuvar çalışmaları oluşturmaktadır. Bu uygulama derslerindeki puanlama sistemine iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyma durumu da eklenmelidir. Ya da iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilen öğrenciler İSG farkındalık yaratmak için kurslara tabi tutulmalı ve bilinçli bir şekilde, hazır bulunuşluk düzeyleri yüksek olarak uygulama derslerine alınmalıdır.

4857 Sayılı İş Kanununun 77. maddesi “İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.” demektedir. Ankete katılan eğitim yöneticileri İSG açısından okuldaki tek sorumlunun okul müdürü olmasına katılmaktadırlar. Buradan hareketle okullardaki iş sağlığı ve güvenliği konusunda işveren olarak tek sorumlunun okul müdürü olarak tanımlanması eğitim kurumu yöneticilerini büyük bir sorumluluk altına almıştır. Yetki olarak çok dar alanı bulunan okul müdürlerinin sorumlu olarak büyük bir yük altında olması büyük bir tezat oluşturmaktadır. Bu sebeple okul müdürlerinin İSG konusundaki yetkilerinin artırılması ve sorumluluk alanlarının yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Ankete katılan eğitim yöneticileri kendilerine ve çalışanlara verilen İSG eğitimlerinin kısmen yeterli olduğunu ve bu eğitimi verenlerin de bu konuda kısmen uzman olduğu belirtmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çalışanlara verilen

İSG eğitimlerinin kâğıt üzerinden verilen sertifikalardan öteye geçmesi, daha yetkin kişilerce daha geniş kapsamlı tutularak işlevsel hale gelmesi gerekmektedir. İSG eğitimlerini tamamlamış çalışanlar, buldukları İSG kurullarını da daha aktif hale getirecektir.

Eğitim yöneticileri ankete verdikleri cevaplar doğrultusunda MEB bünyesindeki İSG uzman sayısının yetersiz kaldığını belirtmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çalışan, il milli eğitim müdürlüklerinde görevlendirilen İSG uzmanlarının da sayısının artırılması İSG açısından bir bilinmezlik içinde boğuşan eğitim yöneticilerine yol gösterilmesini kolaylaştıracaktır.

Eğitim yöneticileri okullarda İSG ile ilgili kesinlikle ayrı bir bütçenin olması gerektiğini belirtmektedirler. İSG konusunda eğitim kurumlarının fiziksel olarak hazır olması büyük önem taşımaktadır. Fiziksel olarak tamamlanması gereken her şart da maddi olarak bir bütçe gerektirmektedir. Bu hususta okulların İSG konusunda kullanmaları için ayrı bir bütçesi olması işlerin yapılabilirliğini arttıracaktır. Eğitim yöneticileri 6331 sayılı İSG kanunundan kısmen haberdar olduklarını ve dolayısıyla kanuni haklarını da kısmen bildiklerini belirtmişlerdir. Eğitim kurumu yöneticilerini İSG konusundaki yasal mevzuatı bilmeleri ve hatta sindirmeleri gerektirmektedir. Yasal olarak sorumluluklarını bilmeleri İSG'nin işleyişini kolaylaştırabileceği gibi herhangi bir durumda ellerini güçlendirecektir.

Eğitim yöneticilerinin anketteki acil çıkış noktaları, yönlendirmeler, kişisel koruyucu donanımlar, oluşabilecek riskler, korunma yolları vb. durumlara verdiği cevaplar neticesine tam bir farkındalık sahibi olmadıkları saptanmıştır. 2010 yılında yayımlanan "Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi" nde detaylıca tarif edilen eğitim kurumlarındaki acil çıkış noktaları, yönlendirmeler, kişisel koruyucu donanımlar, oluşabilecek riskler, korunma yolları vb. durumlar hakkında hem öğrenciler hem çalışanlar bilgilendirilmelidir. İSG konusundaki bilinç arttıkça bu bir yaşam tarzı haline gelecek ve İSG hassasiyeti hayatın her aşamasına yansımaya başlayacaktır. İSG bilinci sadece büyük yaş gruplarıyla sınırlı olmamalıdır. Küçük yaş grupları da düşünülerek, gelecek için kazanım sağlayabilecekleri, görseller ve infografikler hazırlanmalıdır. Bu konuda eğitim alanındaki kurumlar ile diğer kamu kurumları arasında disiplinler bir anlayışla üzerine düşen görevi yerine getirmelidirler.

KAYNAKÇA

- Akadam, A. (2010). “İş Güvenliği Yönetim Sistemi ve Ford Otosan İnönü Fabrikasında Psikoteknik Değerlendirme Uygulaması”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akdemir, A. (1997). Yönetim Düşüncesindeki Dönüşümler ve Dönüştürücü Lider Profili, 21.yüzyılda Liderlik Sempozyumu, (5-6 Haziran) Cilt: 2, Deniz Harp Okulu, İstanbul
- Aksoy, H.H. ve Aksoy, N. (2003). “Okullarda krize müdahale planlaması”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36(1-2).
- Akyiğit, E. (2006). *İş Hukuku*, Seçkin Yayınları, s.307.
- Akyüz, N. (1982). İş Güvenliği, Sakarya D.M.M Akademisi Ders Notları Sayı:28, Adapazarı.
- Altın, R. ve Diğerleri (2007). *Gelişmiş Ülkelerin Mesleki Eğitim Sistemleri ve Türkiye*. Ankara: MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı
- Baydaş, A., Bakan, İ. ve Özyılmaz, A. (2011). “Kriz ve Kriz Yönetimi”. (Ed.: İ. Bakan).Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Berk, M., Önal, B. ve Güven R. (2011). *Meslek Hastalıkları Rehberi*, ÇSGB, İSGGM, Matsa Basımevi, Ankara
- Bursalıoğlu, Z. (1994). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cener, P. (2007). Kriz Yönetimi. <http://www.danismend.com/> 20.06.2009.
- Erkan, N. (1989). *İşletmelerde İnsan Gücü Verimliliği İçin İşçi Sağlığı, İş Güvenliği, Kazalardan Korunma, Acil Yardım ve İlgili Mevzuat*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 384, Ankara, s.25.
- Gerek, N. (1988). *Türkiye’de İş Sağlığı ve İş Güvenliği*, Türk Metal Sendikası, Ankara, s.38-52.
- Gerek, N. (2006). *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Gümüş B. (2016). “Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları ve Öğretmenlerin bu Konudaki Bilgi Düzeylerinin İrdelenmesi”, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ocak, Y. (2002). Ortaöğretim Okullarında Kriz Yönetimi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Işıl, B. (1990). “*Teknolojik Gelişmeler Açısından İş Sağlığı ve İş Güvenliği*”, İş Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, Ankara.
- “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, (6331 S.K.)”, 28339, Resmi Gazete, Haziran 2012.
- Külahçıoğlu, G. (1984). *İş Güvenliği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Basım Ünitesi, İzmir, s.45
- “MEB Genelge”, 2014
- “MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği”, Resmi Gazete, 30132, Eylül 2017
- MEB,(Çevrimiçi)http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/MTE_Strateji_Belgesi_ve_Eylem_Planı_TASLAK_10.05.2013.pdf .
- MEB, (Çevrimiçi)<http://mtegm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/icerik/20-17/04/2015>
- MEB, (Çevrimiçi) (https://denizli.meb.gov.tr/indir/dokuman/okullar_isgr.pdf, Kasım, 2017).
- “Mesleki Eğitim Kanunu (3308 S.K.)”, Resmi Gazete, 19139, Haziran 1986
- Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, 2010
- Milli Eğitim Şurası Tavsiye Kararları, 2014
- MTA,(Çevrimiçi)http://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/hizmetler/kutuphane/ekonomi-bultenleri/2013_16/245.pdf, 2017.
- Ritchie, B. W. (2004). “Chaos, crises and disaster: a strategic approach to crisis management in the tourism industr”. *Tourism Management*, 25(6), 669-683.
- Seyyar, A. (2002). *Sosyal Siyaset Terimleri*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Seyyar, Ali ve Selek Öz, Cihan (2007). *İnsan Kaynakları Terimler Ansiklopedik Sözlük*, Değişim Yayınları, Sakarya, s.192.
- Sezgin, S.İ.(1987). “*Yeni Mesleki Teknik Eğitim Sistemi ve Okul-Endüstri İlişkileri*”, “*Çağdaş Gelişmeler Işığında Türkiye’de Eğitim Fakültelerinin Yeri ve Rolü*” Uluslar arası Sempozyumu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi, Sayı:2.
- “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (5510 S.K.)”, Resmi Gazete, 26200, Mayıs 2006
- Soygüzel, H. (2002). *Türkiye’de Doğal Afetlerde Kriz Yönetimi (Marmara Depremi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ulutaş, S. (2010). Kriz Yönetimi ve Dönüşümcü Liderlik Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- T.C.Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 15 Nisan 2015.
- TİSK. (2005). *Türkiye’de ve Dünyada Mesleki Eğitim*, TİSK Yayınları
- TİSK, 2005.*Türkiye İşverenler Konfederasyonu Raporu* . Ankara: MEB
- Tutar, H. (2007). Kriz ve Stres Ortamında Yönetim. İkinci Baskı. İstanbul.
- Tülü, M. (2014). *İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Personellerinin Algı ve Beklentileri*, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Araştırması, Ankara.
- Türkünlü, A. (2006). Sınıf Ve Okul Disiplinine Çağdaş Bir Yaklaşım: Onarıcı Disiplin. Ankara: Ekinos Basım Yayım.
- Uslu, M. (2002). *Kazaların Oluş Sebepleri*, Bıçaklar Kitabevi, Ankara
- Ünsür A. *Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme (İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi)*, Sakarya Üniversitesi Yayın No : 30 , Sakarya: 1998
- WHO, (Çevrimiçi) http://www.who.int/about/brochure_en.pdf, 12 Aralık 2013.
- WHO, (Çevrimiçi) http://www.who.int/about/brochure_en.pdf, 2017.
- Yiğitler, M. (2013). *Diyarbakır Mesleki Eğitim Merkezi Ustalık Eğitimi*. Diyarbakır
- Yörük, S. ve Diğerleri (2002). *Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim*

EKLER

EK 1: İşyeri Açma Belgesi

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI		Fotoğraf	
İŞ YERİ AÇMA BELGESİ			
T.C. Kimlik No :	Nevehi/Dulun Adı :		
Ad Soyadı :	Merkezi/Çukulu İl/İlçesi :		
Baba Adı :	Belge Seri No :		
Ana Adı :	Belge Tarihi :		
Cinsiyeti :	Belge No :		
Doğum Yeri :	Medeni Durum :		
Doğum Tarihi :	Medeni Durum :		

Yukarıdaki açık bilgileri yazılı..... 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununa
Müstahakkak paraları tahvilinden itibaren kendisine bu belge verildi.

Mevzuat Müdürü
Zaferan bu belge : 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na atıfta bulunulmuş ve belgenin geçerli olduğunu göstermektedir.

Mevzuat Müdürü
Zaferan bu belge : 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na atıfta bulunulmuş ve belgenin geçerli olduğunu göstermektedir.

EK 2: Mesleki Eğitim Alan/Dal Listesi

ALAN	DAL
Adalet	İnfaz ve Koruma
	Zabit Katipliği
Aile ve Tüketici Hizmetleri	Çevre Hizmetleri
	Ev ve Kurum Hizmetleri
	Sosyal Destek Hizmetleri
	Tüketici Hizmetleri
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	Ayakkabı Modelistliği
	Ayakkabı Üretimi
	Saraciye Modelistliği
	Saraciye Üretimi
	Satış Elemanlığı
Bilişim Teknolojisi	Ağ İşletmeciliği
	Bilgisayar ve Teknik Servisi
	Veri Tabanı Programcılığı
	Web Programcılığı
Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	Fizyolojik Sinyal İzleme Teşhis ve Kayıt Teknolojisi
	Tıbbi Görüntüleme Sistemleri
	Tıbbi Laboratuvar ve Hasta Dışı Uygulama Cihazları
	Yaşam Destek ve Tedavi Cihazları
Büro Yönetimi	Hukuk Sekreterliği
	Ticaret Sekreterliği
	Yönetici Sekreterliği
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	Erken Çocukluk Eğitimi
	Özel Eğitim
Denizcilik	Balıkçılık ve Su Ürünleri
	Gemi Elektroniği ve Haberleşme
	Gemi Makineleri İşletme
	Güverte İşletme
Eğlence Hizmetleri	Çocuk Animatörlüğü
	Animatörlük
El Sanatları Teknolojisi	Dekoratif El Sanatları
	Dekoratif Ev Tekstili
	El Dokuma
	El ve Makine Nakışı
	Halı Desinatörlüğü
	Sanayi Nakışı
Elektrik-Elektronik Teknolojisi	Bobinaj
	Büro Makineleri Teknik Servisi
	Elektrik Tesisatları ve Pano Montörlüğü
	Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servisi
	Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım Onarım
	Endüstriyel Bakım Onarım
	Görüntü ve Ses Sistemleri
	Güvenlik Sistemleri
	Haberleşme Sistemleri
	Yüksek Gerilim Sistemleri
Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Endüstriyel Kontrol

	Mekatronik
Gazetecilik	Foto Muhabirliği
	Sayfa Sekreterliği
	TV Muhabirliği
	Yazılı Basın Muhabirliği
Gemi Yapımı	Gemi Donatım
	Gemi İnşa
	Yat İnşa
	Yat İnşaa
Gıda Teknolojisi	Gıda İşleme
	Gıda Kalite Kontrol
Giyim Üretim Teknolojisi	Çocuk Giyim Modelistliği
	Deri Giyim
	Erkek Giyim Modelistliği
	Erkek Terziliği
	Hazır Giyim Model Makineciligi
	İç Giyim Modelistliği
	Kadın Giyim Modelistliği
	Kadın Terziliği
	Kesim
	Konfeksiyon Makineleri Bakım Onarım
Satış Elemanlığı	
Grafik ve Fotoğraf	Grafik
	Fotoğraf
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Cilt Bakımı
	Makyaj
	Saç Bakımı
	Vücut Bakımı
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri	Fuar Organizasyon Sorumlusu
	Halkla İlişkiler
	Kamuoyu Araştırmacılığı
	Müşteri Temsilciliği
	Organizasyon Sorumlusu
Harita-Tapu-Kadastro	Haritacılık
	Tapuculuk
	Kadastroculuk
Hasta ve Yaşlı Hizmetleri	Hasta Bakımı
	Yaşlı Bakımı
Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	Hayvan Yetiştiriciliği
	Veteriner Sağlığı
İnşaat Teknolojisi	Ahşap Yapı Sistemleri
	Beton-Çimento ve Zemin Teknolojisi
	Betonarme Yapı Sistemleri
	Cephe Sistemleri ve PVC Doğrama
	Çatı Sistemleri
	Çelik Yapı Teknik Ressamlığı
	İç Mekan Teknik Ressamlığı
	Mimari Yapı Teknik Ressamlığı
	Plastik İşleme
	Restorasyon
	Statik Yapı Teknik Ressamlığı
Yapı İç Mekan Dekorasyonu	

	Yapı Tesisat Sistemleri
	Yapı Yalıtımı
	Yapı Yüzey Kaplama
İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği	İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği
Kimya Teknolojisi	Boya Üretimi ve Uygulama
	Deri İşleme
	Kimya Laboratuvarı
	Lastik Üretimi
	Petrol-Petrokimya
	Petrol-Rafineri
	Proses
Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	Kat Hizmetleri
	Operasyon
	Ön Büro
	Rezervasyon
Kuyumculuk Teknolojisi	Takı İmalatı
Laboratuvar Hizmetleri	Gıda, Tarım ve Hayvan Sağlığı Laboratuvarı
Maden Teknolojisi	Madencilik
Makine Teknolojisi	Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme
	Bilgisayar Destekli Makine Ressamlığı
	Bilgisayarlı Makine İmalatı
	Endüstriyel Kalıp
	Makine Bakım Onarım
	Mermer İşleme
	Tıbbi Cihaz Üretimi
Matbaa Teknolojisi	Baskı Öncesi
	Baskı Sonrası
	Flekso Baskı
	Ofset Baskı
	Serigrafi ve Tampon Baskı
	Tifdruk Baskı
Metal Teknolojisi	Çelik Konstrüksiyon
	Isıl İşlem
	Kaynakçılık
	Metal Doğrama
Metalürji Teknolojisi	Döküm
	İzabe
Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	Ahşap Doğrama Teknolojisi
	İç Mekan Dekorasyon
	İç Mekan ve Mobilya Teknolojisi
	Mobilya İskeleti ve Döşemesi
	Mobilya Süsleme Sanatları
	Mobilya ve İç Mekan Ressamlığı
Motorlu Araçlar Teknolojisi	İş Makineleri
	Lastik Üretimi
	Otomotiv Boya
	Otomotiv Elektromekanik
	Otomotiv Gövde
Muhasebe ve Finansman	Bilgisayarlı Muhasebe
	Dış Ticaret Ofis Sistemleri
	Finans ve Borsa Hizmetleri
Müzik Aletleri Yapımı	Mızraplı Batı Müziği Enstrümanları Yapımı

	Mızraplı Halk Müziği Enstrümanları Yapımı
	Mızraplı Sanat Müziği Enstrümanları Yapımı
	Yaylı Enstrüman Yapımı
Pazarlama ve Perakende	Emlak Komisyonculuğu
	Gıda Satış Elemanlığı
	Satış Elemanlığı
	Sigortacılık
Plastik Teknolojisi	Plastik İşleme
	Plastik Kalıp
Radyo-Televizyon	Grafik-Animasyon
	Kameramanlık
	Radyo-Televizyon Programcılığı
	Teknik Yapım-Yayın
Raylı Sistemler Teknolojisi	Raylı Sistemler Elektrik-Elektronik
	Raylı Sistemler İnşaat
	Raylı Sistemler İşletme
	Raylı Sistemler Makine
	Raylı Sistemler
Sağlık Hizmetleri	Ebe Yardımcılığı
	Hemşire Yardımcılığı
	Sağlık Bakım Teknisyenliği
Sanat ve Tasarım	Dekoratif Sanatlar
	İç Mekan Dekorasyon
	Plastik Sanatlar
Seramik ve Cam Teknolojisi	Alçı Model Kalıp
	Çinicilik
	Dekoratif Cam
	Endüstriyel Cam
	Serbest Seramik Şekillendirme
	Sır Üstü Dekorlama
	Tomada Form Şekillendirme
Sivil Havacılık	Yer Hizmetleri
Tarım	Bahçe Bitkileri
	Peyzaj
	Süs Bitkileri
	Tarım Alet ve Makinaları
	Tarla Bitkileri
Tasarım Teknolojileri	Endüstriyel ürünler Tasarımı
Tekstil Teknolojisi	Dokuma Desinatörlüğü
	Dokuma Operatörlüğü
	Endüstriyel Çorap Örne
	Endüstriyel Düz Örne
	Endüstriyel Yuvarlak Örne
	İpek Üretim Teknolojisi
	Tekstil Baskı ve Desenciliği
	Tekstil Bitim İşlemleri(Apre)
	Tekstil Boyacılığı
	Tekstil Laborantlığı
	Yapı Tesisat Sistemleri
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	İklimlendirme Sistemleri
	Soğutma Sistemleri
	Yapı Tesisat Sistemleri

Uçak-Bakım	Uçak Elektronikleri
	Uçak Gövde-Motor
Ulaştırma Sitemleri	Lojistik
Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	Güneş Enerjisi Sistemleri
	Rüzgar Enerjisi Sistemleri
Yiyecek İçecek Hizmetleri	Bar
	Gıda İşleme
	Hosteslik
	Mutfak
	Pastacılık
	Servis

EK 3:İşletmelerde Mesleki Eğitim Staj Sözleşmesi

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM/STAJ SÖZLEŞMESİ			
Ö Ğ R E N C İ N İ N			
Adı Soyadı		Kayıtlı olduğu Okul/Kurumun adı	
T.C. Kimlik No		Okul Numarası	
Baba Adı		Sınıfı-Şubesi	
Ana Adı		Alanı/Dalı	
Doğum Yeri		Telefonu	
Doğum Tarihi (Gün/Ay/Yıl)	.../.../.....	İşletmede Mesleki Eğitime Başlama Tarihi	.../.../.....
OKUL/KURUMDA İRTİBAT SAĞLANACAK KOORDİNATÖR MÜDÜR YARDIMCISININ			
Adı-Soyadı			
Telefonu	İş :	Cep :	
ÖĞRENCİ VELİSİNİN/YASAL TEMSİLCİSİNİN		İŞLETMENİN	
Adı Soyadı		Adı	
Yakınlığı	☐ Anne	Adresi	
	☐ Baba	İşletme Temsilcisinin Adı-Soyadı	
	☐ Diğer (Belirtiniz)	Telefon numarası	
İkamet adresi		Faks numarası	
Telefonu	Ev	E-Posta adresi	
	Cep		
E-Posta Adresi		Vergi No	
Öğrencinin 18 yaşından büyük olması ve velisi bulunmaması halinde irtibat sağlanacak kişinin	Adı-Soyadı	SGK İşyeri Sicil No/Bağkur No	
	İletişim bilgileri:		
	IBAN No	
	TR.....	

Paraflar		Sayfa 1
Okul/Kurum Müdürü	İşveren veya Vekili	Öğrenci/18 yaşından küçükse yasal temsilcisi

EK 4:İş Güvenliği Talimatı ve Tutanağı

...../..... EĞİTİM ÖĞRETİM YILI İŞ GÜVENLİĞİ TALİMATI VE TUTANAĞI	
.....OKUL/MERKEZ MÜDÜRLÜĞÜ	
ÖĞRENCİ/ ÇIRAK	
Adı ve Soyadı	
Baba Adı	
Doğum Yeri ve Yılı	
Sınıfı / No:	
Alan/Bölüm	
ÖZEL ŞARTLAR	
1) Yukarıda bilgileri yazılı.....'nin,Alanı/Bölümü Atölye/Laboratuvarında aşağıda belirtilen şartlara muhakkak surette uyarak çalışacağına dair işbu talimat ve tutanak serbest arzu ve iradesi ile aşağıdaki şekilde düzenlenerek imza edilmiştir.	
2) Yetkim, bilgim ve görevim dışında iş yapmayacağım, verilen görevi uygulayıp bunun dışında başka bir iş yapmayacağım.	
3) Her türlü arıza ve aksaklığı derhal öğretmenlerime bildireceğim.	
4) Atölyemden ve çalışma sahadan izinsiz ayrılmayacağım ve asla izinsiz laboratuvarında tek başıma çalışmayacağım.	
5) Elektrik, ağ kablolama, kabin ve kablo aksamına dokunmayacağım. Elektrik motorları, cihazları ve kabloları ile sigortaları kurcalamayacağım, dokunmayacağım. Kimya ve gıda laboratuvarlarında sorumlu öğretmen izin vermedikçe hiçbir deney düzeneğine, kimyasala, otoklava ,kül fırınına, benzeri cihaz ve diğer malzemelere dokunmayacağım. Laboratuvarlarda üretilen malzeme ve mikroorganizmalara izinsiz dokunmayacağım.	
6) Kesme, delme, zımba, perçin v.b. gibi işlerle, asit, baz gibi maddelerle yapılan işlerde, taşlama cihaz ve tezgahları gibi göze çapak veya parça kaçması ihtimali olan bütün işlerde, iş gözlüğünü muhakkak takacağım, asla gözlüksüz çalışmaya başlamayacağım. Laboratuvarında çalışıldığı sürece deneylerin özelliğine göre gözlük, maske, eldiven vb. koruyucu ekipmanlarını kullanacağım.	
7) Yük ve personel asansörüne gereği dışında binmeyeceğim, yangın merdivenlerini hizmetin gereği dışında kullanmayacağım	
8) Atölyede muhtelif yerlerde , ilan panosunda asılmış bulunan ve öğretmenlerimizin anlatarak açıkladıkları İş Güvenliği Talimat ve İkazlarını tam anlamı ile eksiksiz okuyup, anlayıp öğrendim. Tatbik edeceğim ve ettireceğim. Öğretmenlerimizin verdiği iş güvenliğine ait sözlü ve özel talimatları da aksatmadan yerine getireceğim.	
9) Çalışma alanına misafir ve burada çalışmayan kişileri kabul etmeyeceğim ve girmelerine müsaade etmeyeceğim, uymayanları öğretmenlerime bildireceğim. Laboratuvarında yemek ve içmek vb. arkadaşlarla şakalaşmak, koşmak, oyun oynamak gibi eylemlerde bulunmayacağım.	
10) Çalıştığım makine, tezgah ve cihazı öğretilen bilgiler dışında, gerekli bütün koruyucu önlemleri aldığımı öğretmenlerimce doğrulamadan çalıştırmayacağım.	
11) Atölyede, eğitim süresince sürekli iş elbisesi ile çalışacağım, iş elbisemi yırtık ve sökülük bulundurmuyacağım. Laboratuvarında önlük giymeden çalışmayacağım ve laboratuvara izinsiz girip çıkmayacağım.	
12) Anahtarlık, zincir, madalyon, şapka vb. sarkan ve düşebilen aksesuar bulundurmuyacağım. Uzun saçlar, sallantılı takılar tehlikeye yol açacağından dikkatli olacağım.	
13) Çalışırken üzerimde yüzük, bilezik ve kol saati gibi metal eşya bulundurmuyacağım.	
14) Koruyucu araç ve gereçler ile yangın söndürme cihazlarını kullandıktan sonra yine aldığım yere koyacağım.	
15) El aletlerini, diğer araç ve gereçleri işlevine özgü işlerde kullanacağım.	

...../..... **EĞİTİM ÖĞRETİM YILI**
İŞ GÜVENLİĞİ TALİMATI VE TUTANAĞI

- 16) Çekiç, keski gibi el aletlerinin bozulan ve çapaklanan başlarını taşlamadan kullanmayacağım. Kimya ve gıda laboratuvarlarında deneylerde kullanacağımız cam malzemeleri deneyden önce yıkayıp temizledikten sonra kullanacağım.
- 17) Eli zedeleyebilecek kadar hasara uğramış, saplı veya arızalı el alet ve takımları kullanmayacağım.
- 18) Atölyede yapacağım işe uygun kişisel koruyucu araç ve gereçleri sağlam olarak, kullanılmak üzere TAKIMHANE'den teslim alacağım. Arızalı olanları yenisi ile değiştireceğim.
- 19) Sağlam ve düşmeye mani olacak korkulukları bulunmayan geçit ve platformlardan geçmeyeceğim.
- 20) Talimat ve ikaz levhalarının yerlerini değiştirmeyeceğim.
- 21) Makine çalışırken yağlamayacağım, tamirat yapmayacağım ve bakım için yerlerinden çıkarılan muhafazalar yerlerine takılmadan makineyi çalıştırmayacağım ve makinede çalışmayacağım.
- 22) Atölyede iş disiplini ve ciddiyeti ile çalışacağım.
- 23) Ambar, malzeme, depo, takımhane yetkilisinin izni ve çıkış emri olmadan hiç bir malzeme, araç, gereç v.s. almayacağım.
- 24) Deneylerden önce deney föyünü dikkatle okuyarak deneye hazır olacağım. Laboratuvar çalışmalarından sonra arkadaşlarıma, yüzüme ve/veya vücudumun herhangi bir bölümüne dokunmadan önce, ellerimi su ve sabunla yıkayacağım. Laboratuvarda kimyasal maddelere çıplak elle dokunmayacağım ve koklamayacağım.
- 25) Laboratuvar ve okulda bulunan bütün kimyasalları kullanmadan önce etiketlerini dikkatle okuyacağım. Etiketsiz olanları sorumlu kişilere bildireceğim.
- 26) Şişesinden aldığım kimyasalı tekrar orijinal şişesine koymayacağım ve orijinal şişeye pipet daldırmayacağım.
- 27) Asitleri suya azar azar ilave edeceğim. Kesinlikle asidin üzerine su ilave etmeyeceğim.
- 28) Pipet ile sıvı çekerken ağız kullanmayacağım, puar kullanacağım.
- 29) Alev alıcı sıvıları kullanana kadar kapalı ve ısı kaynaklarından uzak tutacağım.
- 30) Kimyasal ve biyolojik atıklarımı kesinlikle ortama döküp, bulaştırmayacağım.
- 31) Zehirli buhar ve gazları kontrolsüz solumayacağım.
- 32) Kimyasal maddeleri taşıırken dikkatli ve güvenli taşıyacağım. Kimyasalları hiçbir zaman laboratuvar dışına çıkarmayacağım.
- 33) Yukarıdaki maddeleri tamamen okuyup anladım, atölye ve laboratuvardaki uygulamalı eğitim ile ilgili hususlarda gerekenleri uygulayıp, kurallara uygun davranacağım. Öğretmenlerimin özel talimatları dışına çıkmadan, her türlü aksaklıklar için öğretmenlerime danışarak hareket edeceğim. Aksi takdirde doğabilecek her türlü hukuki ve cezai sorumluluklar ile tazminatlar çıkar/öğrenci ve velisine ait olacaktır.

İşbu talimat tutanağı 33 (Otuzüç) maddeden ibaret olup,tamamen okuyup anlayarak ve İş Güvenliği kaidelerine ve talimatlarına harfiyen riayet edeceğimi bildirerek Velim ile birlikte imza ediyorum.

EĞİTİMİ VEREN YETKİLİNİN	ÖĞRENCİ /ÇIRAK	VELİ	ATÖLYE/LABORATUVAR ALAN ŞEFİ	OKUL/MERKEZ MÜDÜRÜ
Adı Soyadı İMZA/...../20....	Adı Soyadı İMZA/...../20....	Adı Soyadı İMZA/...../20....	Adı Soyadı İMZA/...../20....	Adı Soyadı İMZA/...../20....

...../..... **EĞİTİM ÖĞRETİM YILI**
İŞ GÜVENLİĞİ TALİMATI VE TUTANAĞI

İŞ GÜVENLİĞİ

Atölyelerde çalışırken öğrencilerin uymaları gereken bir çok husus vardır Bunların koruma, düzen, temizlik, disiplin ve işbirliğine ilişkin olanları aşağıda belirtilmiştir. Çalışmalarınızda bu hususlarla tam bir uyum içerisinde bulunmanız gerekir

1- DÜZEN VE TEMİZLİK:

- a- Atölyeye vaktinde geliniz. Bu vakit; ders zili çalmasından 10 dakika önce hazırlık zili ile başlar. Öğretmeninizin yoklama yapması için sıraya geçiniz.
- b- Yüksek sesle konuşmak, gürültü yapmak diğer öğrencileri rahatsız edecektir Buda işlerin aksamasına yol açacaktır. Bu nedenle gerektiğinde alçak sesle konuşunuz.
- c- Çantanızı; kitap ve defterinizi dolabınıza koyunuz. Eşyanızı düzenli bulundurunuz. Çekmece ve dolabınızın temiz ve tertipli olmasına dikkat ediniz.
- d- İş önlüğünüzü giyiniz (İş önlüksüz çalışamayacaktır). İş önlüğünüzün önünü daima kapalı bulundurunuz İş önlüğünüz yırtık veya kirli, düğmesi kopuk olmayacaktır. İş önlüğünüzün sol üst (göğüs) cebi üzerine numaranızı işletiniz.
- e- Atölyenizde temizlik paydosu verildiği zaman, çalıştığınız yeri temizleyiniz. Çekmece ve dolaplarınızı temiz ve düzenli tutunuz. Aygıtlarınızı, araç ve gereçlerinizi yerlerine koyunuz veya geri veriniz.
- f- Atölye temizliği (programına göre) gruplar halinde yapılacaktır. Nöbetçi bulunduğunuzda görevinizi eksiksiz yapınız. Kirletilen yerin temizlenmesi size temiz ve tertipli çalışma alışkanlıkları kazandırır.

2- DİSİPLİN VE İŞBİRLİĞİ:

- a- Atölye ödevleriniz için yeter derecede hazırlıklı olunuz. Atölye'ye zamanında geliniz. Ders kitabı, ders notu ve atölye defterinizi yanınızda bulundurunuz.
- b- Öğretmeninizin verdiği işi kendiniz yapınız. Görev verilmedikçe başka bir öğrencinin işi ile ilgilenmeyiniz. Atölye öğretmeniniz işinizi kontrol ederken veya sizi izlerken daima işinizin başında bulununuz.
- c- Çalışmalarınızda işlem yapraklarında gösterilen işlem basamakları sırasına uyunuz. Gerekli şema ve diyagramları dikkatle izleyiniz. Devre çizimlerinde anlamadığınız hususları öğretmenimize sorup öğreniniz.
- d- İşinize enerji vermeden son kontrollerinizi yapınız ve öğretmenimize haber veriniz. İşinize habersiz akım vermeyiniz.
- e- Arkadaşlarınızla saygı, sevgi ve görgü kurallarına dayalı iyi ilişkiler kurunuz Hoş görü sahibi olunuz. Öğretmenimize her zaman saygılı olunuz. Bu hareketlerinizin öğretmeniniz tarafından değerlendirileceğini unutmayınız.

3- KORUNMA:

- a- Elektrik enerjisi ile çalışmada, her an çarpılma tehlikesi ile karşı karşıya bulunduğunuzu unutmayınız. İşinize akım verildikten sonra yalnız sağ elinizi kullanınız, sol elinizi kullanmayınız.
- b- Atelyede kaza ve yaralanmalar olduğu zaman derhal öğretmenimize haber veriniz. Telaşlanıp vakit geçirmeyiniz.
- c- İşlem yapraklarında yazılı gerekli aygıt, takım ve gereçleri alınız. Dikkatle muayene ediniz. Arızalı ve kırık olanları kullanmayınız ve öğretmenimize haber veriniz
- d- Atelyede hiç bir zaman koşmayınız. Yüksek sesle konuşmayınız. Şaka yapmayın. El şakası kesin olarak af edilemez.
- e- Bir takımla çalışırken, ikinci bir takımı elinizde bulundurmuyunuz. Takımlarınızı işlem basamaklarına göre sırayla kullanınız. Özellikle kesici takımları kullandıktan sonra ağzınızı kapatınız.

İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİ:

Endüstriyel çalışmalarda işçi sağlığının korunması ve çalışan aygıtların sürekliliği için öncelikle uygulanan eğitim işçinin kendisi, işverenin işi ve malı yönünden büyük önem taşır. Ülkelerin iş hayatını düzenleyen kanunlar ve yönetmelikler bu konuda uyulması gereken prensipleri getirmektedir.

İş güvenliğini zedeleyen en önemli etken iş kazalarıdır. İş kazaları, kişinin çeşitli nedenlerle dikkatinin azaldığı veya çalıştığı iş düzenindeki aksamalar ile ortaya çıkar. Bu kazaların önlenmesi de İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİ ile gerçekleştirilmektedir. Her iş yerinde bu ön tedbirler çalışanlara iyice öğretilmeli ve sık sık hatırlatılmalıdır.

NOT : HER ALAN/BÖLÜM ŞEFİ KENDİ LABORATUAR VE ATÖLYESİ İÇİN, AYRI GÜVENLİK ÖNLEMLERİNİ VE TALİMATLARINI ÖĞRENCİLERE SÖZLÜ OLARAK ANLATACAKTIR.

1- İŞ KAZALARI NEDENLERİ:

Kazalar, kişinin çalıştığı ortamda, alınan önleyici tedbirlere rağmen meydana gelen üzücü olaylardır. Her ne kadar makina veya sistemlerdeki zararlar giderilebilirse de kişideki zararlar daima üzücü sonuçlar vermektedir.

...../..... **EĞİTİM ÖĞRETİM YILI**
İŞ GÜVENLİĞİ TALİMATI VE TUTANAĞI

Bu nedenle kazaların oluş nedenlerini açıklayalım.

- a- **Dikkatsizlik:** Çalışan kişinin çeşitli nedenlerle işine gereken dikkati sarfetmemesi kaza nedenlerinin başında yer alır.
- b- **Uykusuzluk:** Dikkatin dağılma sebebidir.
- c- **Devamlı çalışma:** Dikkatin dağılma nedenlerindedir.
- d- **Tedbirsizlik:** "Ben kaza yapmam" ,"Kaza olmaz" veya "Bana birşey olmaz" düşüncelerinden herhangi biri basilica kaza nedenlerindedir.
- e- **Kurallara uymama:** İşyerindeki işin niteliğine göre belirlenmiş kurallara uymamak kaza nedenidir.
- f- **Bilgisizlik:** Cihazların kullanımına ait bilgisizlik önemli kaza nedenlerindedir.
- g- **Bakım Eksikliği:** Cihazların, araç ve gereçlerin bakımı zamanında yapılmalıdır, yapılmazsa kaza nedeni olabilir.

2- ÖNLEYİCİ TEDBİRLER:

- a- **Yalıtma:** Elektrik enerjisinin bulunduğu iletken devresinin çevreye karşı yalıtılmasıdır. İletken donanımında ve araçlarında bu amaca yönelik kauçuk, plastik, kağıt, yalıtkan bez, porselen v.b. gibi gereçler kullanılır.
- b- **Küçük Gerilim Kullanma:** İnsan vücudunda hayatı tehlikeyi ortaya koyan gerilim daima değişir. Gerilimin vücut üzerinden geçirdiği akım tehlikeyi arttıran bir unsurdur. Bilindiği gibi, gerilim yükseldikçe insan derisi üzerinde yanıklar, akımın değeri büyüdükçe de ölüme kadar giden önemli etkiler ortaya çıkar. Yapılan deneylerle ve insanların karşılaştığı kazalardan alınan sonuçlarda tehlikeli gerilimlerin alt sınırı 42 volt olarak tesbit edilmiştir. Bu nedenle insanın elektrik enerjisine yakın bulunduğu devrelerde 42 volta kadar küçük gerilimlerin kullanılması tavsiye edilmektedir.
- c- **Topraklama:** Yalıtımı üst düzeyde yapılan, gerilimi küçültülemeyen aygıtlarda yalıtmanın arızalanabileceği düşünülerek topraklama yapılır. Topraklama aygıt ve makinaların madeni gövdelerinin toprak içine gömülen madeni plaklara bağlanmasıdır.
- d- **Sıfırlama:** Topraklamada olduğu gibi aygıt ve makinalarda yalıtkanlığın bozulması nedeni ile gövdenin toprağa karşı taşıyacağı gerilimi sıfır değerine indirmek için yapılır Sıfırlama makina gövdesinin enerji şebekesini besleyen alternatörün sıfır noktasından bağlanmasıdır. Güvenlik için alternatörlerin sıfır noktasından alınan iletken sıfır hattı olarak dağıtım boyunca çekilir ve sıfırlama hattı adı verilir. Şebeke çalışmasında daha güvenilir olmak için bu hat sık sık topraklanır ve nötr hattı adını alır.

3- MESLEK HASTALIKLARI:

Yapılan iş çeşidi, çalışılan yer, işin yoğunluğu gibi faktörler de iş kazalarından farklı olarak kısa veya uzun süreler içerisinde çalışılan kişinin hastalanmasına neden olabilir. Gerekli tedbirleri almak işyerinin ve çalışanın ortak görevidir.

4- İLK YARDIM:

Herhangi bir nedenle üzerinden akım geçen kimse bundan etkilenir. Bu etki hafif sıçrama şeklinde olduğu gibi tehlikeli kasılmalarada sebep olur. Etkinin derecesi ne olursa olsun, yapılacak ilk iş kazaya uğrayanı elektrik şebekesi etkisinden kurtarmaktır. Bu iş, o anda çevrede bulunacak herhangi bir kuru yalıtkan gereçle yapılmalıdır. Tahta parçası, sopa, baston, giyim eşyası, ayakkabı v.b. gibi yalıtkan bir madde ile. Kazayı hemen bir doktora haber verirken, kazaya uğrayanı kuru bir yere yatırınız. Şok etkisi ile dili boğazına kaydığından, ağzını açarak dilini dışarıya çekiniz. Ağzında ne varsa çıkarınız. Aksi halde kazazede boğulabilir. Sonra doktor gelinceye kadar sun'i solunuma başlayınız.

SUN'İ SOLUNUM: Sun'i solunum çeşitli şekilde yapılmaktadır. Fakat burada geliştirilen en son şeklinin uygulanışını açıklayacağız:

1. Kazaya uğrayanı yüz üstü yatırarak, başını çaprazladığınız kollar üzerine yatırınız. (Ağız açık bulunmalıdır).
2. Kazazedenin baş ucunda bir diziniz üzerine çökünüz ve ellerinizi kazazedenin ciğerlerini iki yandan kavrayacak şekilde sırtına koyunuz.
3. Dizinizin üstüne kalkarken ellerinizle kazazedenin ciğerlerine basarak, basınç yapınız. Bu basınç ile ciğerlerdeki hava dışarıya çıkartılmaktadır (Bu işi yaparken dirseklerini bükmeyiniz).
4. Ayak topuğunuzun üstüne oturunuz ve kazazedenin kol dirseklerini çaprazlama kendinize doğru çekiniz. Bu hareketle ciğerler genişletilerek hava alması sağlanmış olur.
5. Ciğerlere basınç yapma ve dirseklerden çekerek hava alması işlemini dakikada oniki defa yapınız (Ya da her iki işlem yavaş yavaş 1-2 sayılarak da sürdürülebilir).
6. Kazazedenin kendi kendine nefes almasından sonra bir süre daha bu hareketlere devam ediniz.
7. Gelen doktorun yapacağı tedavi ile önerilerine uymayı unutmayınız.

EK 5: “İş Güvenliği Talimatları Öğretmenim Tarafından Okundu ve Anlatıldı Gerekli Bilgileri Aldım” İbaresini Bulunan Tutanak

EK_2					
...../..... EĞİTİM ÖĞRETİM YILI İŞ GÜVENLİĞİ TALİMATI VE TUTANAĞI					
İş güvenliği talimatları öğretmenim tarafından okundu ve anlatıldı gerekli bilgileri aldım.					
SINIF / ŞUBE :..... /.....					
SIRA NO	OKUL NO	ADI SOYADI	İMZA	VELİ ADI SOYADI	İMZA
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

EK 7: Kontrol Listeleri Tablosu

KONTROL LİSTESİ NO	KONTROL LİSTESİ ADI
KL - 01	OKUL ORTAK KULLANIM ALANLARI
KL - 02	ACİL PLAN
KL - 03	ATÖLYELER
KL - 04	LABORATUAR
KL - 05	KANTİN VE KAFETERYA
KL - 06	GENEL TEMİZLİK
KL - 07	SINIFLAR
KL - 08	KORİDORLAR
KL - 09	OKUL ARAÇLARI VE SERVİSLER
KL - 10	TOPLANTI SALONU
KL - 11	OKUL DIŞI AKTİVİTELER
KL - 12	MÜZİK ODASI
KL - 13	SANAT ODASI
KL - 14	İSLAK HACİMLER (WC VE DUŞLAR)
KL - 15	SPOR SALONLARI
KL - 16	YÜZME HAVUZU
KL - 17	KAZAN DAİRELERİ
KL - 18	ERGONOMİ-BEDENSEL İŞLER
KL - 19	ERGONOMİ-BÜRO İŞLERİ
KL - 20	İŞ İSTASYONU VEYA TEZGAHI
KL - 21	TEHLİKELİ YÜZEYLERE SAHİP NESNE VE AKSAMLAR
KL - 22	KONTROLSÜZ HAREKETE GEÇEBİLECEK NESNELER
KL - 23	SOĞUK/SICAK MADDE VEYA ARAÇLARLA TEMAS
KL - 24	AYDINLATMA
KL - 25	İÇ İKLİM KOŞULLARI
KL - 26	YÜKSEKTE ÇALIŞMA
KL - 27	MAKİNALARIN HAREKETLİ PARÇALARI
KL - 28	EL ALETLERİ VE EKİPMANLARI
KL - 29 A	ELEKTRİKLİ TESİSAT VE EKİPMANLAR
KL - 29 B	ELEKTRİKLİ TESİSAT VE EKİPMANLAR
KL - 30	TAŞLAMA TAŞI
KL - 31	KAYNAK-KESİM- KAPLAMA
KL - 32	BASINÇLI KAPLAR VE TESİSATLAR
KL - 33	BASINÇLI GAZ TÜPLERİ
KL - 34	VİNÇLER VE KALDIRMA MAKİNALARI
KL - 35	YANGIN VE PATLAMA
KL - 36	GÜRÜLTÜ VE TİTREŞİM
KL - 37	KİMYASAL GÜVENLİK
KL - 38	KİMYASAL ATIKLAR
KL - 39	EKRANLI ARAÇLAR VE BİLGİSAYARLAR

EK 8: Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Form ve Belgesi

OKUL LOGOSU	OKUL ADI			Atelye İş Güvenliği Analiz Formu
	Doküman No:	Yürürlük Tarihi :	Revizyon No:	Sayfa No :
	F 01	0	1
ATELYE İŞ GÜVENLİĞİ ANALİZİ				
1) Atelyenizde ecza dolabı var mı?				
2) Ecza dolabının içindeki maddeler yeterli mi?				
3) Kişisel koruyucu malzeme kullanmayan öğrenciniz var mı? (Baret, çelik burunlu ayakkabı, koruyucu gözlük...)				
4) Acil durumlar için atelye çıkış planı var mı?				
5) İş güvenliği uyarı levhaları var mı ? Eksik varsa nelerdir?				
6) İş güvenliği açısından tehlike arz edebilecek malzemeniz var mı?				
7) Atelyenin fiziki imkanları iş güvenliği açısından yeterli mi?				
8) Atelye yerleşiminin iş güvenliği açısından sakıncası var mıdır?				
9) El aletlerinin iş güvenliği açısından tehlike oluşturmaması için saklanabilecekleri dolap yeterli mi?				
10) Yukarıda belirtilen konuların haricinde atelyenizde iş güvenliği açısından sakıncalı gördüğünüz başka durumlar var mı, varsa nelerdir?				
11) Çözüm önerileriniz varsa yazınız ?				
HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN		ONAYLAYAN	
KALİTE YÖNETİM SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM TEMSİL CİSİ		OKUL MÜDÜRÜ	
.....	

EK 9: İş Sağlığı ve Güvenliği Prosedürü

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ PROSEDÜRÜ

(PR 01)

Bu Prosedürün okulumuzdaki müdür, müdür yardımcıları, atölye ve meslek dersi öğretmenleri ile öğrencilerin güvenli çalışma, sağlıklı yaşam ve iş sağlığı güvenliği konularında doğru davranış modellerini bir refleks olarak öğrenmeleri, gençlerin çalışma hayatına atılmadan önce çalışma hayatına ilişkin riskler hakkında bilgilendirilmeleri, iş sağlığı ve güvenliği açısından doğru davranış modellerini kazanmalarına yönelik beceri eğitimlerinin verilmesi ve geleceğin çalışanlarında bugünden güvenli yaşam bilincinin oluşturulmasıdır.

1. UYGULAMA ALANI

Bu prosedür Güvenlik Kültürü, İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatındaki Yenilikler, İşyerlerinde Karşılaşılabilecek Tehlike ve Riskler, Risk Değerlendirmesi, Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) ler ve Doğru Kullanımının Önemi gibi iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda okul müdürleri, atölye, meslek dersi öğretmenleri ve öğrencilere verilecek eğitimlere ilişkin esasları kapsar.

2. KAYNAKLAR VE İLGİLİ DÖKÜMANLAR

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.

4857 sayılı İş Kanunu ve bu kapsamda yayımlanan yönetmelikler

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu,

"MEB- Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği".

Hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır

4.TANIMLAR

OSGK	: Okul Sağlık ve Güvenliği Kurulu
ASGK	: Alan Sağlık ve Güvenlik Kurulu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MTEY:	: Mesleki Teknik Eğitim Yönetmeliği
ÇSGB	: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,
ETOGM	: Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüntü,
ISGGM	: İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüntü,
İSG	: İş sağlığı ve güvenliğini,
KKD	: Kişisel Koruyucu Donanım

5.PROSEDÜR

5.1. Her yıl Haziran ayının İlk haftasında OSGK ekibi toplanır.

5.2. OSGK toplantısında aşağıdaki gündem maddeleri görüşülür.

1. Mevcut eğitim öğretim yılında atölyelerden alınan iş yeri kaza ve meslek hastalıkları bildirim formlarının incelenmesi (F05) ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi.
2. İSGİG rehberinin gözden geçirilmesi
3. Bir sonraki eğitim öğretim yılında atölye uygulamalarında öğrencilerin kullanacakları KKD lerin belirlenmesi ve öğrencilere duyurulması.
4. Okulun fiziksel yapısının iş güvenliği açısından gözden geçirilmesi.

5.3. Okulumuzda gelecek Eğitim öğretim yılında yeni gelen Meslek dersi öğretmenlerine bağlı olduğu alan şefi tarafından, okulumuzda uygulanmakta olan iş güvenliği kültürü, KKD, risk analizi ve risk değerlendirmesi, mevzuat, ilkyardım, kaza ve yaralanma, meslek hastalıkları konularında verilecek eğitimin nasıl ve ne zaman yapılacağı planlanır.

5.4. Okulumuzda gelecek Eğitim öğretim yılında atölyelerde eğitim göreceğ öğrencilere uygulama eğitimine geçmeden önce iş güvenliği kültürü, KKD, risk analizi hazırlama yöntemleri, mevzuat, ilkyardım, kaza ve yaralanma, meslek hastalıkları konularında verilecek eğitimin nasıl ve ne zaman yapılacağı planlanır.

5.5. Aylık yapılan OSGK toplantı tutanaklarında (F 09) alınan kararlar gözden geçirilir.

5.6. Her yıl Okulların açıldığı 2 inci hafta OSGK F.10 İş sağlığı ve güvenliği denetleme kontrol listesini uygulayıp düzeltilmesi gereken faaliyetleri belirler.

6. SORUMLULAR

Okul müdürü OSGK

ekibi üyeleri

7- DÖKÜMAN KONTROLÜ

PR 01 Prosedürü Müdür Yardımcısı (OSGK ÜYESİ) tarafından 12 ayda bir Haziran ayında yapılan OSGK toplantısında gözden geçirilecektir.

EK 10: Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/12/2017-26336

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 53490996-44-E.20184253
Konu : Zeki KİLİTÇİ'nin
Anket Çalışması

27.11.2017

UŞAK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

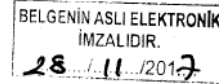
İlgi : a)14/11/2017 tarihli ve 6953 sayılı yazınız.
b)23/11/2017 tarihli ve 19980126 sayılı onay.

Üniversetiniz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zeki KİLİTÇİ'nin "Mesleki Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri" konulu tezinde kullanılmak üzere anket çalışması için Valilik Makamından alınan ilgi (b) onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Sabahattin DÜLGER
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: İlgi (b) onay (1 sayfa)

M. Kemal EĞMİR
V.H.K.İ.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü/KÜTAHYA
Elektronik A&E:kutahya.meb.gov.tr
e-posta:stratejigelistirme43@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Filiz ÖRNEK- VHKI
Tel: (0 274) 2236241/159
Faks: (0274) 2236254

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakaorgu.meb.gov.tr> adresinden 0382-9d0d-3cf5-9f9d-10e9 koda ile teyit edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/12/2017-26336

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 53490996-44-E.19980126
Konu : Zeki KİLİTÇİ'nin
Anket İzni

23/11/2017

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) Uşak Üniversitesi Rektörlüğünün 14/11/2017 tarihli ve 6953 sayılı yazısı.

Bakanlığımızın ilgi (a) Genelgesi doğrultusunda, Uşak Üniversitesi Rektörlüğünün ilgi (b) yazısında; Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zeki KİLİTÇİ'nin "Mesleki Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri" konulu tezinde kullanılmak üzere anket çalışmasını İlimiz merkez ve ilçelerinde bulunan Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları ve Yaygın Eğitim Kurumlarında uygulamak istediği belirtilmektedir.

İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Hamdi SARIÖZ'ün başkanlığında toplanan değerlendirme komisyonu yapmış olduğu inceleme sonucunda söz konusu anket çalışmasının okullarda uygulanabilir olduğuna karar vermiş olup, eğitim- öğretime aksatmadan, konunun dışına çıkmamaları, bütün sorumluluğun ilgililere ve okul müdürlüğüne ait olmak üzere yukarıda belirtilen anket çalışmasının tamamlandıktan sonra bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmek üzere yapılmasını;

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Sabahattin DÜLGER
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23/11/2017

Arif YALÇIN
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü/KÜTAHYA
Elektronik Ağ:kutahya.meb.gov.tr
e-posta:stratejigelistirme43@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Filiz ÖRNEK- VHKİ
Tel: (0 274) 2236241/159
Faks: (0 274) 2236254

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7b74-942d-32ca-8e96-4810 kodu ile teyit edilebilir.

EK 11: Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına İlişkin Yönetici Görüşleri Ölçeği

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ

Değerli Eğitim Yöneticileri,

Bu araştırmanın amacı, Kütahya il ve ilçelerindeki mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan idarecilerin (müdür, müdür yardımcısı, müdür yardımcısı) iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına dair görüşlerini belirlemektir. Bu amaca dönük olarak sizlerin görüşlerini almak üzere bu anket hazırlanmıştır.

Anketten toplanan veriler yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacak ve söz konusu çalışma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Kesinlikle isim yazmanıza gerek yoktur. Bu araştırmanın geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşması, büyük ölçüde sizin ankette yer alan soruları tam ve içtenlikle cevaplamanıza bağlıdır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “kişisel bilgiler”, ikinci bölümde ise eğitim kurumlarındaki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin ifadeler yer almaktadır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Zeki KİLİTCİ

Uşak Üniversitesi Sosyal
Bilimler Ens.

1 Eylül Kampüsü/Uşak

Email:zekikilitci@mail.com

Tel: 0530 344 0000

BÖLÜM I**KİŞİSEL BİLGİLER**

Aşağıda kişisel durumunuzla ilgili ifadeler bulunmaktadır. Durumunuza uygun olan seçeneği çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
2. Kıdeminiz / Çalışma Süresi : yıl
3. Bulduğunuz okulda çalışma süreniz:.....yıl
4. Göreviniz: () Müdür Yardımcısı () Müdür Başyardımcısı () Okul Müdürü
5. Branşınız:
6. Öğrenim durumunuz: () Eğitim Ens. () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

BÖLÜM II

	Aşağıda yer alan ifadelere katılma düzeyinizi “1= en az, 5=en çok” olmak üzere, ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.	1	2	3	4	5
1	MEB’in İSG eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
2	Okul/kurum çalışanlarına verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
3	Okul/kurum öğrencilerine verilen İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
4	MEB’in düzenlediği İSG eğitimlerinin uzman kişilerce verildiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
5	Okullarda/kurumlarda oluşturulan İSG ile ilgili kurulların işlevsel olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
6	İl Millî Eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan İSG koordinatörlüklerinden okul olarak yeterince faydalandığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
7	MEB bünyesindeki İSG uzmanlarının sayıca yetersiz kaldığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
8	İSG açısından mesleki ve teknik/yaygın eğitim kurumlarını diğer eğitim kurumlarından daha riskli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
9	Teknik öğrencilerin/kursiyerlerin İSG eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
10	İSG'nin bir hayat tarzı (yaşam gerekliliği) haline gelmesi için tüm eğitim kurumlarında her öğrenciye ders olarak okutulması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
11	Atölye ve laboratuvarların sınıflardan daha riskli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
12	Meslek Lisesi öğrencilerinin/kursiyerlerin işletmelerde beceri eğitimi aldıkları işletmelerin (staj yerleri) İSG açısından daha riskli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
13	Koordinatör teknik öğretmenlerin İSG konusunda daha yetkin olmaları gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
14	İSG konusunda, çalışan personel ve öğrencilerin, okulumuz idaresi tarafından yeterince bilgilendirildiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
15	İSG kurullarında görev alan idareci, öğretmen ve personelin ekstra ücret alması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5

16	Okulların İSG ile ilgili bir bütçesinin olması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
17	İSG ile ilgili yapılan görevlendirmelerin asıl görevimizi etkilediğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
18	Çalıştığım okulda/kurumda İSG konusunda yetkin olduğumu ve gerekli önlemleri aldığımızı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
19	"İş Kanunu"ndan ve "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"ndan yeterince haberdar olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
20	6331 sayılı İSG kanununda yer alan kamu kurumları ve 50'den az çalışanı olan az tehlikeli sınıftaki işyerleri için 1 Temmuz 2017'de yürürlüğe girmesi gereken "iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirme zorunluluğunun" 1 Temmuz 2020 tarihine ertelenmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
21	Çalıştığım eğitim kurumunda herhangi bir iş kazasıyla karşılaşsam kanuni haklarımı bildiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
22	Eğitim kurumumuzda İSG kurallarına önem verildiğini ve uymayanlar hakkında işlem yapılabileceğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23	Eğitim kurumumuzda herhangi bir kriz anında gerekli müdahaleyi yapabilecek kapasite ve donanımı yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
24	Çalıştığım eğitim kurumunda karşılaşılabilecek tehlike ve tehlikelerden kaynaklanan riskler konusunda yeterli önlemlerin alındığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
25	Çalıştığım eğitim kurumunda risk değerlendirmesinin yetkin kişilerce yapıldığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
26	Eğitim kurumumuzun depreme dayanıklı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
27	Eğitim kurumumuzun teknik ve fiziki alt yapısının İSG uygulamalarına uygun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
28	Acil durum planları ve risk değerlendirmesi hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
29	Acil bir durumla karşılaşıldığında, acil çıkış kapılarının ve merdivenlerinin yerleri hakkında öğrenci ve çalışanlarımızın yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
30	Çalıştığım eğitim kurumunda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı levhalarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
31	Kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5

32	Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, eğitim bilincindeki verimliliği ve eğitimdeki kaliteyi arttıracadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
33	öğrencilere/kursiyerlere iş sağlığı ve güvenliğini anlatan bilgilerin verilmesinin ve gerekli uygulamaların yapılmasının bu konudaki bilincin arttırılmasında yeterli olacadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
34	İSG tanımında okul/kurum müdürünün işveren olarak tanımlanarak tek sorumlu olmasının doğru olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
35	İSG açısından meslek lisesi idarecilerinin diğer eğitim kurumu idarecilerinden daha fazla riskli bir görev üstlendiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
36	İSG kanunun sorumluluğumuzu arttırmasına rağmen okul idareciliğini severek ve isteyerek yaptadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
37	Bir ğretmenin bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra müdür yardımcısı/bir süre de müdür yardımcılığı yaptıktan sonra da okul/kurum müdürü olarak görevlendirilebilmesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
38	Müdürlerin İSG sorumluluğundan dolayı, öğretmenliğin idarecilikten daha rahat olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
39	İSG sorumluluğundan dolayı, idareciliği bırakıp öğretmenliğe dönmeyi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
40	İSG konusunda çalışmakta olduğum eğitim kurumundan ve çalışma şartlarından memnun olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5